

International Institute of Christian Ministries

LCL 105

**FIFANDRAISANA
MAHOMBY**

ho an'ny

MPITARIKA KRISTIANA

NOSORATAN'I

PETER SWANSON, Ph.D.

FIZAHAN-TAKILA

Fampidirana

Toko 1 Ireo fihetsika sy toe-tsaina fototra

Toko 2 Fahaiza-mihaino

Toko 3 Fahaizana mifampiresaka

Toko 4 Antso an-telefaonina, taratasy sy e-mail

Toko 5 Lahateny sy fanohanan-kevitra imasom-bahoaka

Toko 6 Fifampiresahana manahirana

Fehiny

FAMPIDIRANA

Olona manana tombontsoa manokana ianao. Ianao dia nantsoina hanatanteraka ny asan'ny mpitarika eo anivon'ny fiangonana misy anao. Nofidiana ianao satria manana harena tsy voavidy vola ao an-tsainao ao! Voatahiry ao am-ponao ny fanalahidy izay afaka mamaha ny zavamiain'ny fiainana mandrakizay. Maro ireo olona manodidina anao izay miaina ao anatin'ny famoizam-po satria tsy ananany ny fahalalana izay anananao. Maniry mafy izy ireo ny handre izay norenesinao momba an'i Jesosy Ilay Mpamonjy izao tontolo izao. Mangetaheta izy ireo ny handre teny soa voambara amin'ny fomba sahaza izay toy ny paoma volamena eo ambonin'ny lovia volafotsy (Ohabolana 25:11).

Ny fifandraisana mazava dia manamora ny fahatakarana'ny olona ny fomba handraisana ny famonjena sy ny fomba hitomboana eo amin'ny fiainana kristiana. Azonao atao ny mianatra ireo fahaiza-manao sy mampitombo ny fahafaha-manao mba hizarana ireo fahamarinana sarobidy izay fantatrao momba an'i Jesosy. Rehefa omenao toerana eo amin'ny fiainanao izany fahaiza-manao izany, dia hanan-karena kokoa sy hitondra fahafaham-po kokoa ny fifandraisana rehetra ataonao amin'ny hafa.

Ny sasany amin'ireo tsiambaratelon'ny fifandraisana dia tena tsotra. Vetivety dia ho hainao ny hampihatra tsara azy ireny. Ny fahaiza-manao sasany kosa dia mitaky ezaka sy fikirizana. Amin'ny voloany dia mety toa hanavia sy hanahirana anao ny hanatanteraka ny zava-takian'ny fifandraisana tsara. Kanefa ny fitozoanao dia hitondra vokatra lehibe.

Rehefa mianatra lalao vaovao na manomboka asa vaovao ianao, dia ny fikirizanao no hahatonga anao ho havanana amin'izany. Rehefa mampihatra ary mampihatra hatrany ianao, ary mahafoy ny fotoana sy ny ezaka ilaina amin'izany, dia hitombo ny fahatokiana ary handroso ianao eo amin'ny fivoaranao ho tonga olona havanana amin'ny fifandraisana.

Zava-dehibe kokoa noho ny fianarana ireo fahaiza-manao ny fandraisana ireo toe-tsaina fototry ny fifandraisana tsara. Koa ity tari-dàlana fampianarana ity dia hitarika ny sainao handinika ny sasany amin'ireo fomba fiheverana sy fomba fifandraisana amin'ny hafa izay mety hanova ny fifaneraseranao eo amin'ny fiaraha-monina.

Eo am-pandinihana momba izany zavatra izany dia mety hahatsapa ianao fa tokony hafoinao ny sasany amin'ireo fomba fijery momba ny fifandraisana izay nohazoninao hatry ny ela. Kanefa raha sokafanao handairan'ny asan'ny Fanahy Masina nyf onao, dia ho tsapanao fa ny “sain'i Kristy” no hitarika anao eo amin'ny fifandraisanao amin'ny hafa.

Tokony ho fahazarantsika ny miteny amin'ny feo mahafinaritra; ny mampiasa fiteny madio sy mendrika, ary ny manonona teny feno fahalemam-panahy sy fanajana. Ny tenim-pahalemam-panahy dia toy ny ranon'ando mamelombelona ny fanahy.

Ny sasany amin'ireo olona hifandraisanao dia mety ho feno fahasiahana ary tsy manaja, kanefa aoka tsy ho antony hampihena ny fanajanao azy izany. Izay olona maniry hitandro ny hajan'ny tenany dia tokony hitandrina mba tsy hanosihosy tsy amin'antony ny hajan'ny hafa. Izany fitsipika izany dia tokony hampiharina na dia amin'ny olona manorisory sy ratsy toetra indrindra aza.

Tsy fantatrao izay fikasan'Andriamanitra ho an'ireny olona toa tsy antenaina hiova ireny. Tamin'ny lasa dia efa nifidy olona toa tsy misy antenaina sy ratsy fitondran-tena Izy mba hanatanteraka asa lehibe ho Azy (3 SM 240.3).

Ny fivavahana amin'i Jesosy dia manalefaka na dia ny toetra mafy sy ratsy indrindra aza, ary manitsy na dia ny fomba tsy mendrika indrindra aza. Manova ny teny ho mamy izany ary manova ny toetra ho manintona. Andeha hianarantsika amin'i Kristy ny hampifandrindra ny fahatsapana lalina ny atao hoe fahadiovana sy fahitsiana sy ny toetra kanto toy ny masoandro mibaliaka. Ny kristiana malemy fanahy sy manaja no fandresen-dahatra lehibe indrindra asehon'ny fivavahana kristiana (CM 73.2).

IREO FIHETSIKA SY TOE-TSAINA

FOTOTRA

Misy foto-kevitra roa momba ny fifandraisana izay hanampy antsika hahatakatra ny fomba tsara indrindra hifandraisana amin'ny hafa. Rehefa saintsainintsika matetika izany ary manapa-kevitra isika ny hampiatra izany isan'andro, dia hanova ny fiainantsika ho mahomby kokoa ireo fitsipika roa fototry ny fifandraisana ireo.

Ny fitsipika voalohany dia ny fahatakarana tsara ny toerana misy ny hafa.

Izany hoe mila misafidy isika ny hampifantoka ny fisainantsika mba hiezaka hahatakatra ny hevitra miafina ao ambadiky ny teny izay lazain'ny olona. Midika koa izany fa tsy maintsy miezaka mahatakatra ny toe-javatra iainany isika, sy izay zavatra mety ho tsapantsika raha teo amin'ny toerany isika.

Ilaintsika ny manazatra ny masontsika mba hahay handinika, ny sofintsika mba hahay hiaino, mba hahatonga antsika ho havanana amin'ny fahatakarana ny toerana misy ny hafa. Ilaintsika ny manakatra amin'ny alalan'ny fontsika mba hahatakatra ny hevitra miafina ao ambadiky ny zavatra hitan'ny masontsika sy ny feo ren'ny sofintsika.

Ny fitsipika faharoa dia ny fanaovana izay hahamora dia mora ny hahatakarana ny hafa tsara ny hafatra

HEVI-DEHIBE

Fahatakarana
tsara ny toerana
misy ny hafa

Ampio ny hafa
hahatakatra ny

ambaranao. Voakasik'izany ny teny ampiasaintsika, ny fomba ampiasantsika azy, ary ny fahavononantsika haneho ny tena eritreretintsika sy ny fahatsapantsika marina.

Manàna fahendrena eo amin'ny fanehoanao ny momba anao. Ny tendro iray izay tokony hialana dia ny fironana hanambara be loatra momba anao manokana. Raha mifantoka aminao mandrakariva ny resaka ifanaovanao amin'ny hafa dia tsy ho ela dia ho leo mihaino anao ny olona. Ary raha mizara antsipiriany loatra momba ny fiainanao manokana ianao dia hoheverin'ny olona ho tsy mahafehy tena sy be resaka loatra.

Ny fahadisoana iray izay tokony ialana dia ny fitandroana loatra ny momba ny tenanao ka tsy fantatry ny olona mihitsy hoe iza marina moa ianao. Ny fanirian'izy ireo dia ny hialanao avy tao ambadiky ny saron-tavanao mba hisehoanao araka izay tena maha-izy anao. Sarotra ny hitia olona izay tsy araka izay isehoany akory. Mba hihazonanao ao an-tsainao sy ao am-ponao ireo fitsipika roa fototry ny fifandraisana, dia hanampy anao ny fandinihana ny ohatra nasehon'i Jesosy sy ny fihetsiny nanoloana ireo olona nifanerasera taminy.

Tian'i Jesosy loatra ny olona ka tsy nitsara na nanameloka ny hafa lzy.

Fa Andriamanitra tsy naniraka ny Zanaka ho amin'izao tontolo izao hanameloka izao tontolo izao, fa mba hamonjeny izao tontolo izao (Jaona 3:17).

Ary rehefa nitraka Jesosy, dia hoy lzy taminy; Ravehivavy, aiza ireny? Tsy nisy nanameloka anao va? ... (Jaona 8:10a).

Ary hoy izy: Tsy misy, Tompoko. Dia hoy Jesosy: Izaho koa dia tsy manameloka anao (Jaona 8:10b,11)

hafatra
ambaranao

Aoka ho ampy -
fa tsy mihoatra -
ny hafatra
ambara

Aoka ho hitan'ny
olona fa
olombelona toa
azy ianao

Tsy nanameloka
lzy

Tsy niampanga
lzy

Velombelomy ny
fanantenana ao
am-pon'ny hafa

Ary aza mitsara, dia tsy hotsaraina hianareo (Lioka 6:37).

Azonao an-tsaina ve ny mety ho fihetseham-po tao anatin'ilay vehivavy tamin'io andro nampatahotra io izay nitondran'ny olona azy tamin-kerisetra teo anatrehan'i Jesosy? Azonao an-tsaina ve ireo vahoaka miantsoantso sy mandrahona? Ireo lehilahy nitana vato tao an-tànany! Lehilahy feno fankahalana tao am-pony! Lehilahy nanao teny nanambany sy nanevateva!

Azo antoka fa nitambesatra taminy ny henatra, ny fahamelohana sy ny nenina. Azo antoka fa nampivarahontsana azy ny fahafantarany fa hotoraham-bato mba ho faty izy. Ary ny teny mahery, manambany sy mandatsa nataon'ireo mpiampanga azy dia azo antoka fa toy ny antsy nandrasarasa ny fony.

Kanefa, tampoka teo, dia nangina ny rehetra. Toy ny fahatoniana aorian'ny tafiotra, dia nangina ny olona rehetra nanatrika teo. Feno fahatairana, fahatoniana, fiadanana sy fankasitrahana tao am-pon'ilay vehivavy. Niteny i Jesosy, ary ny teny nolazainy dia nanova ny zava-dehetra. Ny teny nolazainy dia nitondra antoka ho an'ilay vehivavy fa noraisina tamin'ny naha-izy azy izy, ary nanome antoka ho an'ny fiainam-baovao.

Toa an'i Jesosy dia azontsika atao ny mampiasa teny mba hankaherezana, hamahana olana ary hampitonena ny fo maratra. Ho voasarika hanatona antsika ny olona noho ny fahalemam-panahintsika sy ny fahitany fa tena liana ny aminy marina isika. Ho tsapan'izy ireo fa manome tombam-bidy ambony azy isika, ary isika dia mifehy ny fironana rehetra hitsara, hanakiana sy hanameloka azy ireo, sady

Fehezo ny fironana hanakiana ny hafa

Ny fiombonam-po dia ny fahatsapanao ao am-ponao ny fahoriany

Ny teny manoritsoritra dia manampy antsika hahatakatra ny toe-javatra niainany

Afaka miova ao anatin'ny fotoana fohy ny fihetseham-po

Ny ohatra nasehon'i Jesosy no tokony harahintsika

miezaka ny hahatakatra ny toerana misy azy amin'ny alalan'ny fiezahantsika hisaintsaina izay mety ho fahatsapana ao anatintsika raha isika no teo amin'ny toerany.

Toy ny fanomezana sakafo ho an'ny noana sy rano ho an'ny mangetaheta, ny fanekena mariny ny hafa amin'ny maha-izy azy dia fanatanterahana filana lalina ao anatin'izy ireo. Ny fon'ny olona dia mangetaheta fahazoan'antoka fa omena tombam-bidy sy ekena izy na eo aza ireo fahalemeny.

Ny hoe manaiky ny olona iray amin'ny maha-izy azy dia fanekena fa malemy ny olombelona ary koa fanambarana fa ny fahadisoany sy ny fahalemeny dia tsy havelanao hanakana ny fifandraisanao aminy. Noho izany, rehefa manaiky ny olona iray amin'ny fontsika tokoa isika na eo aza ireo fahadisoany sy tsy fahatanterahany, dia manamafy orina ao anatiny ny tombam-bidin'ny tenany isika ary mampirisika azy hiaina fiainana mendrika ny toerana ambony izay omentsika azy.

Ny faneken'i Jesosy ny maha-izy ilay vehivavy mpijangajanga dia feno sady maimaim-poana, teo no ho eo ary tsy nisy fepetra. Tsy nilaza Izy hoe 'raha miaina fiainana tanteraka ianao manomboka izao dia hanaiky anao amin'ny maha-izy anao aho, fa aoka handalo sedra aloha ianao.' Marina fa nilaza taminy izy mba handeha ary tsy hanota intsony, kanefa ny fanekeny azy tamin'ny maha-izy azy dia tsy nitaky sandany. Tsy nilaza Izy hoe raha manao izao ianao dia izao no hataoko. Ny fanekeny azy tamin'ny maha-izy azy dia tsy hoe satria mendrika izany izy. Mazava fa mendrika hohelohina sy ho faty tokoa ilay vehivavy.

Neken'i Jesosy tamin'ny maha-izy azy ilay vehivavy satria ny fitiavana dia mijery ny ao ambadiky ny

Ny fanekena
amin'ny maha-izy
ny olona dia
filàna fototra ho
an'ny olombelona

Ny fanekena
amin'ny maha-izy
ny tena dia tena
irintsika amin'ny
fotoana tsy
maha-mendrika
antsika indrindra

Neken'i Jesosy
tamin'ny maha-
izy azy tsy nisy
fepetra ilay
vehivavy

Ny tsara indrindra
ao amin'ny hafa

fahadisoana. Hitany tao amin'ilay vehivavy ny endrik'Andriamanitra. Marina fa simba sy rotika izany endrik'Andriamanitra tao aminy izany, kanefa mbola tazana ihany.

no jereo, fa aza
ny ratsy

Toy ny vola izay mitondra ny sary sy ny soratra famantarana ny fanjakana namoaka azy, ny olombelona dia mitondra ny endrika sy ny marik'Andriamanitra; ary na dia simba sy vasoka aza izany ankehitriny noho ny fahotana, dia mbola hita ao amin'ny fanahy tsirairay izany marika sy famantarana izany (COL 194.3).

Ny fitiavana dia mijery lavitra ary tsy mifantoka amin'ny toetsika ankehitriny, fa amin'izay afaka ho toetsika amin'ny alalan'ny fahasovan'Andriamanitra izay hanova antsika.

Ambarao amin'ny
hafa fa matoky
azy ianao

Tsy misy olona ratsy loatra, na nitontongana ambany loatra ka tsy ho tratry ny heriny (COL 96).

Na inona na inona fironana hanao ratsy nolovaintsika sy nokolokolointsika, dia afaka mandresy isika amin'ny alalan'ilay hery izay efa omanin'Andriamanitra homena antsika.
Rehefa manana izany fomba fijery ambony momba ny hafa izany isika ary mandrakariva dia manaiky azy ireo amin'ny fontsika tokoa, rehefa lavintsika ny hery manimban'ny faninintsiniana ary fehezintsika ny fironana hiheritreri-dratsy momba ny hafa, dia hitondra fanatsarana sy fahazavana eo amin'ny fiainantsika sy ny fiainan'ny hafa izany, ho voninahitr'Andriamanitra.
Ry Ray be indrafo ô! Ampio aho mba hanaiky ny mpanota amin'ny maha-izy azy, na toy inona na toy inona faharatsiam-pitondran-tenany. Ampio aho mba hahita ny tsara ao amin'ny hafa ary omeo ahy

Ny hery hoenti-
mandresy dia
omena maimam-
poana ho antsika
Mikendre tanjona
ambony

Izy no
loharanon'ny
fitahiana rehetra

ny fahendrena hahitako ny mety ho toetra tsaran'izy ireo amin'ny alalan'ny fanovana ataon'ny herin'ny fahasoavanao. Ary ny fiteniko dia ho fiteny sahaza sy miharo fahasoavana mba ho fantatry ny olona rehetra fa izaho dia mankahala ny fahotana izay manimba sy mamotika ny fiainan'ny olona, ary izaho dia tia ny mpanota izay nanoloran'i Kristy ny ainy. Amin'ny Anaran'i Jesosy. Amen.

TADIDINAO VE IZAY NIANARANAO?

1. Manonòna antony manosika roa lehibe izay hanampy hanao hahay hifandray tsara amin'ny hafa.

---

2. Sarotra ve sa mora ireo fahaiza-manao hampivoarana ny fifandraisana?

---

3. Inona no toetra tsara roa ilaina eo amin'ny dingan'ny fianarana?

---

4. Inona ireo fitsipika roa lehibe fototry ny fifandraisana?

---

5. Inona no dikan'ny hoe miombom-po?

---

6. Manomeza toe-tsaina roa nasehon'i Jesosy teo amin'ny fiainany izay afaka hanova ny fifandraisanao amin'ny hafa.

---

7. Fanontaniana fampieritreretana: Inona no fiovana tokony hataonao eo amin'ny toe-tsainao sy ny fanaonao mba hanekenao ny hafa tanteraka sy maimaim-poana, sady mitia azy ireo am-pahendrena ary mitarika azy ireo hahafoy ny fahotany?

Valin'ireo fanontaniana ao amin'ny pejy 10

1. Ny fatokiana fa afaka ny hahomby ianao eo amin'ny fizaranao izay fantatrao momba an'i Jesosy.

Ny fatokiana fa hivoatra ny fifandraisanao amin'ny hafa.

2. Ny lafiny sasany dia mora ianarana, ny fahaiza-manao sasany kosa dia mitaky fotoana sy ezaka.

3. Fahatapahan-kevitra sy fikirizana.

4. Fahatakarana tsara ny toerana misy ny hafa.
Fanaovana izay fomba hahamora dia mora ny hahatakarana'ny hafa ny hafatra ambaranao.
5. Fisaintsainana ny zavatra mety ho tsapanao sy ny mety ho fihetseham-ponao raha ianao no eo amin'ny toeran'ny hafa.
6. Nanaiky ny hafa tamin'ny maha-izy azy tsy nisy fepetra lzy.
Nifantoka tamin'izay tsara indritra tao amin'ny hafa lzy.
7. Izahao ny toko fahenina mba hahalalanao misimisy kokoa momba izany.

FAHAIZA-MIHAINO

Nomen'Andriamanitra sofina roa isika, ary vava iray, mba ho avo roa heny ny fihainoantsika raha ampitahaina amin'ny fitenenantsika. Izany fomba fiteny mahazatra izany dia mampatsiahy antsika ny maha-zava-dehibe ny fampiasantsika tsara ny sofintsika. Midika izany fa tokony hodinihantsika ny habetsaky ny fotoana lanintsika amin'ny fitenenana sy

HEVI-DEHIBE

Ahenao ny teny,
Mihainoa bebe
kokoa

ny fotoana lanintsika amin'ny fihainoana.

Ny olona izay tsy mitsahatra miteny dia atao hoe miteny irery. Fa rehefa mifandimby miteny ny olona roa dia atao hoe mifampiresaka izy ireo. Amin'ny fifampiresahana mety dia mitovitovy ny faharetan'ny fotoana itenenan'ny tsirairay. Ary misy ihany koa ny fotoana fanginana izay ahafahan'ny roa tonta misaintsaina ny amin'izay voalaza.

Misy fotoana
hanginana

Mampiasa tsara ny sofintsika isika rehefa tsy mianona amin'ny fandrenesana fotsiny fa tena mihaino. Ny fandrenesana dia dingana iray lehibe mitarika ho amin'ny fihainoana. Mba hihainoana tsara dia ilaintsika ny manakaiky ampy ny mpiteny mba hahafahanao mandre izay lazainy raha sendra miteny mora izy. Raha tsy manakaiky ampy ianao dia tsy ho renao izay lazain'ilay olona raha sendra misy feo hafa manembantsembana tampoka, na dia miteny mazava sy amin'ny feo antonony aza ilay olona. Raha anton-javatra lehibe no ifampiresahana dia tsara raha amin'ny toerana mangina sy milamina no anaovana izany mba tsy ho voahelingelina ianareo. Ataovy azonao antoka fa tsy misy olon-kafa mandre izay ifampiresahanareo raha resaka manokana sy tsiambaratelo no atao.

Manakaiky

Fanginana

Toerana sahaza

Hajao ny
tsiambaratelon'ny
hafa

Ny fihainoana dia tsy fandrenesana fotsiny. Afaka mandre olona miteny isika kanefa mety tsy ho azontsika izay lazainy. Mety ho vitantsika mihitsy aza ny mamerina izay teny rehetra nolazainy kanefa tsy fantatsika ny heviny. Mba hihainoana tsara dia ilaintsika ny mampifantoka ny saintsika manontolo amin'ny fiezahana hahatakatra izay tian'ilay olona hambara.

Misy fantontaniana vitsivitsy izay azontsika apetraka amin'ny tenantsika mba hanampy antsika hahatakatra amin'ny fahafenoany ny hevitra ny teny izay

FANONTANIANA
VOALOHANY

Ny teny sy

henointsika. Ny fanontaniana voalohany dia tsotra: Inona no nolazain'ily olona? Ny fomba iray hamataranao fa tena norenesinao tsara ny teny nambara taminao dia ny famerenanao amin'ny teny fohy izay voambarany. Ohatra: raha misy olona niresaka taminao momba ny zanany, dia azonao atao ny mamintina izany toy izao: "Izany hoe, ny anaran'ny zanakao voalohany dia Suzanne. Manan-jandry roa lahy izy, i Tommy sy Stan, ary ny faravavay dia antsoina hoe Tereza."

fehezanteny
nolazainy

Famintinana fohy
izay nolazainy

Izany famerenana ny hevi-dehibe nolazain'ily olona izany dia hanome antoka azy fa tena nihaino ny teny nolazainy ianao. Raha misy diso ny fandrenesanao azy dia ho afaka hanitsy anao ilay olona mifampiresaka aminao, satria zava-dehibe ny fandrenesana marina ny teny eo amin'ny fahazoana ny tiany hambara.

Ny fanontaniana faharoa tokony hapetrakao amin'ny tenanao dia ny hoe: Inona no azoko tsoahina avy amin'ny fomba nanambarany ireo teny nolazainy? Indraindray dia misy fahasamihafana eo amin'ny fomba nitenenana ny teny sy ny teny voambara. Afaka miteny ny olona iray hoe "Sambatra aho" kanefa amin'ny fomba tena malahelohelo ka takatrao avy amin'izany fa ny mifanohitra tanteraka amin'izany no tiany hambara.

FANONTANIANA
FAHAROA

Fomba ahoana no
nanambarana ny
teny?

Amin'ny ankapobeny dia mifandrindra tsara ny teny ambaran'ny olona sy ny fomba anambarany azy, saingy rehefa toa misy fifanoherana eo amin'ny zavatra ambara sy ny fomba anambarana azy dia tokony hotakarinao izay tena tiana hambara.

Indraindray koa dia misy olona milaza ankolaka ny hevitra tiany hambara. Ohatra: ny olona iray ambavahaonan'ny fahafatesana dia mety hiteny hoe "rehefa tonga ny fotoana" fa tsy hoe "rehefa ho faty

Takaro ny hevitra
ampitaina ankolaka

aho” satria moramora kokoa ny miteny na mandre izany raha ambara toy izany. Aoka ho vonona hanakatra ny fahatsapana ao amin’ny hafa ianao sady feno fanajana, kanefa zava-dehibe ny hahatakaranao mazava ny tian’ily olona hambara, koa fintino ny fahazoanao ilay hevitra nambarany, amin’ny fampiasanao teny mahitsy tsy miolakolaka. Ny fanontaniana fahatelo tokony hapeetrakao amin’ny tenanao dia ny hoe: Inona no fihetseham-pon’ily olona? Indraindray dia tsy isalasalana ny amin’ny fihetseham-pon’ily olona satria ny teny ampiasainy dia manoritra mazava ny zavatra tsapany. Mety hiteny izy hoe “Tezitra aho satria...” na “Malahelo mafy aho noho ...”

Mba hahatakaranao marina ny zavatra ambaran’ny hafa, dia hanampy anao ny fiezahanao hahatsapa amin’ny ampahany ny fihetseham-po izay tsapan’ily olona mifampiresaka amina. Ny apôstôly Paoly dia mampirisika antsika hoe “Miaraha mifaly amin’izay mifaly, ary miaraha mitomany amin’izay mitomany” (Romana 12:15). Ary mitaona antsika koa izy mba hampionona “izay rehetra mitondra fahoriana... amin’ny fampiononana izay ampiononan’Andriamanitra” antsika (II Korintiana 1:4). Raha miteny ianao hoe: “Malahelo ny foko noho ny fandrenesako fa namoy olona akaiky anao ianao,” dia ho tsapan’ily olona kokoa ny fahatakaranao ny toerana misy azy, raha ampitahaina amin’ny hoe: “Namoy olona akaiky anao tokoa ianao.”

Ny tanjona dia ny hampitana mazava amin’ily olona fa takatrao ny fihetseham-po izay nozarainy taminao. Ary eto koa dia ho afaka hanampy anao hahatakatra misimisy kokoa ny fahatsapany ilay olona mifampiresaka amina, raha toa hitany avy amin’ny

Fahavononana
hanakatra ny
fahatsapana ao
amin’ny hafa

FANONTANIANA
FAHATELO

Fiombonam-po

lalao ny firobohana
lalina loatra ao
amin’ny
fahatsapan’ny hafa

famerenana ataonao fa tsy takatrao tsara izany. Amin'ny alalan'ny fampiharana dia ho tonga olona afaka miombom-po amin'ny hafa ianao. Misy tendro roa tokony hialana anefa. Ny voalohany dia ny firobohanao lalina loatra ao amin'ny fihetseham-po sy ny fahatsapan'ny hafa ka tsy voafehinao intsony ny fahatsapanao manokana. Mety ho tezitra loatra, na halahelo loatra ianao, ka tsy hanana saina mazava intsony, ary vokatr'izany dia mety hiteny na hanao zavatra tsy hanampy ilay olona mihitsy ianao.

Aoka ho tsapanao
ao am-ponao ny
fahorian'ny hafa

Ny fahadisoana faharoa dia ny fanalaviranao be loatra, tsy mahakasika anao mihitsy ny fihetseham-pon'ny hafa, ka hanontany tena izy raha mba misahirana manakatra ny zava-misy eo amin'ny fiainany ianao.

Mahaiza
maminavina

Ny olona sasany dia tsy mahay mamboraka ny fihetseham-pony. Mety tsy hanana teny hanoritana ny fahatsapany izy, na mety notezaina tao amin'ny fianakaviana izay tsy mba nifampizara fihetseham-po mihitsy. Na dia mety tsy hampiasa teny manambara fihetseham-po aza izy ireny rehefa miresaka, dia azonao atao ny maminavina ny fihetseham-pony amin'ny alalan'ny fihainoanao tsara izay lazainy. Ary raha vitanao ny mampiasa teny hanambaranao izay zavatra tsapany, kanefa tsy hainy ambara, dia ho feno fankasitrahana anao izy noho ny fahatakaranao avy hatrany ny fihetseham-pony.

Inona no ho
tsapako?

Ny fomba iray hahatakaranao ny fihetseham-po miafina ao amin'ny hafa dia ny fametrahanao amin'ny tenanao ny fanontaniana hoe: Raha izaho no teo amin'ny toerany, dia inona no ho tsapako? Dia mirosoa ka mampiasa teny vitsy maneho fihetseham-po mba hamintinanao izay voambara, ary diniho ny zavatra hiseho.

Azonao atao ny mampivoatra ny lisitr'ireo teny fantatrao manambara fihetseham-po amin'ny alalan'ny fandinihana ireto manaraka ireto:

Teny manambara fihetseham-po miabo

<u>FALY</u>	<u>MIENTANENTANA</u>	<u>AFA-PO</u>	<u>MANKASITRAKA</u>	<u>MAIVAMAIVANA</u>	<u>TONY</u>	<u>TOMBAM-BIDY AMBONY</u>
Ravo Mibitaka Mitsinjaka Mirana Sambatra Mankafy Mankamamy Sns.	Marisika Mazoto Vonona Tsindrian-daona Tsy mahandry Tsy maharitra Midobodoboka ny fo Sns.	Faly Mety Voakolokolo Tombony Mahazo aina Mandresy Sns.	Misaotra Feno fitahiana Faly Gaga Midera Mankafy Sns.	Mionona Afaka Mahery Mitony Voatohana Nampiana Sitrana Afa- pahasahiranana Mahazo aina Miaina kokoa Sns.	Milamina Fandriam- pahalema na Tsy mikoronta na Mangina Mitsahatra Sns.	Tiana Hajaina Mendrika Sarobidy Ambony Deraina Manokana Sns.

Teny manambara fihetseham-po miiba

<u>MALAELO</u>	<u>LEO/TSY LIANA</u>	<u>SORENA</u>	<u>TSY FANANANA</u>	<u>KIVY</u>	<u>TAHOTRA</u>	<u>TOMBAM-BIDY AMBANY</u>
Mavesatra ny fo Tsy faly Kivy Very fanantenana Manembona Manina Maratra ny fo Tsy mionona Nianganana Nahilika Sns.	Kamo Tsy rototra Tsy taitra Tsy voakasika Malaina Miala Aok'izay Vizana Ampy Sns.	Sosotra Tsy afa-po Diso fanantenana a Reraka Kivy Ratsy Tezitra Kamo Sns.	Mahantra Sahirana Tsy manan- katao Madinika Mahonena Mijaly Lany ny fananana Nianganan'ny vintana Sns.	Sahiran-tsaina Sorena Tsy hita izay hatao Diso fanantenana Marary an-doha Very hevitra Mitanondrika Reraka Tapi-dàlan- kaleha Sns.	Matahotra Mihorohoro Mivarahont sana Menatra Tsy sahy Mangovitra Manahy Mitaintaina Miasa saina Sns.	Tsy tiana Ambaniana Tsy mendrika Tsy misy vidiny Tsy misy dikany Ratsy Diso Vendrana Adala Sns.

--	--	--	--	--	--	--

Ny fanontaniana fahefatra izay afaka hanampy amin'ny fahatakaranao ny hafa dia ny hoe: Inona no tiany hambara? Izany hoe mifantoka amin'ny ivon'ny resaka mihitsy. Tsy ho azonao tsara ny hafatra ambaran'ny hafa raha tsy fantatrao izay tiany hambara.

FANONTANIANA
FAHEFATRA

Mahatakatra ny
tiana hambara

Koa raha ampiarahinao ny “Inona no lazainy” sy ny “Ahoana no fomba nilazany azy” ary ny “Inona no fihetseham-pony” dia azo antoka fa hanakaiky ny hevitra tiany hambara ianao.

Ny olona sasany dia mahafatatra mazava ao antsainy ny hevitra tiany hampitaina. Raha mahay mampiasa teny izy dia hifantina tsra ny teny hampiasainy mba hampazava tsara ny hevitra ambarany. Raha afaka miteny tsara izy, ary raha tsy misy feo hafa manembantsembana, dia azo antoka fa ho ren'ny mpihaino ny teny ambarany. Raha vonona sy liana ny mpihaino, ary raha takatry ny mpihaino ny hevitra ny teny renesiny, ary raha vonona tsapan'ny mpihaino ny fihetseham-pon'ny mpiteny sady azony ny fifamatoran'izany rehetra izany, dia azo antoka fa ho takatry ny mpihaino ny hevitra tian'ny mpiteny hampitaina.

Hevitra mazava
Teny voafantina
Miteny mazava
Tsy misy
manembantsembana
Fahalianan'ny
mpihaino
Fandrenesana
Fahatakarana ny
fihetseham-po
Fahazoana ny
hevitra

Mariho fa tsy maintsy arahana ny dingana rehetra

eo amin'ny dingan'ny fifandraisana. Raha tsy narahana ny dingana iray dia mety hivilana na very an-dàlana ny hevitra ampitaina. Ny tsingerin'ny fifandraisana dia feno rehefa averin'ny mpihaino ambara ny hevitra noraisiny, ary amarin'ny mpiteny fa "ny hevitra nampitaina = hevitra voaray."

Ny ankamaroan'ny resaka tsy mifankahazo dia vokatry ny tsy fahafantaran'ny olona mazava ny tiany hambara. Manomboka miteny izy ireo kanefa tsy fantany hoe aiza no hiafaran'ny resaka, ary eo am-pitenenana dia tsy saintsaininy akory izay tena tiany hambara. Ary na ny mpihaino havanana indrindra aza dia mety ho sahirana hanakatra ny hevitr'ireo teny mifangaro isan-karazany!

Ny fahasaratana iray hafa dia miseho rehefa misy fihetseham-po mavesatra be ao am-pon'ilay mpiteny ka tsy vitany ny manao resaka mirindra, ny teny ataony dia mandrehitra ny fihetseham-pon'ireo olona manodidina azy, ary mety tsy ho voafehy intsony ny resaka.

Na dia amin'ny toe-javatra sarotra toy izany aza, dia azonao atao ny manakatra ny zava-miseho raha manokana fotoana ianao, ary mitaona ampaharetana ilay olona mba hanampy anao hanakatra izay tiany hambara.

Farany, zava-dehibe ny hametrahanao amin'ny tenanao ny fanontaniana hoe: Tena marina ve izany voalaza izany? Ny olona sasany dia minia mamily sy manolana ny fahamarinana, ny sasany kosa dia manao izany tsy nahy. Ny olona tsy mahay mandainga dia mora fantatra, fa ny olona izay zatra mamitaka sy mandainga dia havanana tokoa amin'ny fametsena ny hafa. Na dia eo anivon'ny samy kristiana aza dia misy ireo manana fiainana roa. Maodelin'ny fahitsiana izy ireo rehefa mankany

Fantatro fa azonao
ny tiako hambara

Mandiniha aloha
vao miteny

Fehezo ny
fihetseham-ponao

FANONTANIANA
FAHADIMY

Misy ireo
mpamitaka
ankitsirano

Tsy mifanaraka ny

am-piangonana, saingy ny fiainany andavanandro dia miharoharo faharatsiana. Tsy mifanaraka amin'izay lazainy ny ataony.

Zava-dehibe ny mahafantatra fa ny tsi-fifampitokisana dia poizina ho an'ny fifandraisana. Tena hampaonena tokoa ny fiainanao raha ahiahiana avokoa ny teny ataon'ny olona aminao. Raha mikolokolo toe-tsaina tia mitsikera sy be fanahiana ianao, dia tsy hahazo aina ny olona rehefa mifandray aminao ary handositra anao.

Etsy ankilany, raha matoky loatra ny olon-drehetra ianao ka inoanao avy hatrany izay rehetra lazainy, dia hoheverin'ny olona ho mora fitahina sy tsy mandanjalanja ianao. Hararaotin'ny olona ianao ary ho faly hamitaka anao ny olona.

Tokony hialana ireo tendro roa ireo, ary tokony ho takatsika ny fatra tokony hinoana ny teny ambaran'ny hafa. Mety ho diso ny fahalalana voaran'ny olona iray na mety disy hevitra izy. Mety am-pahatsoram-po no hitenenany zavatra izay diso tanteraka. Na inona na inona tranga miseho, dia tsy maintsy ataontsika an-tsaina fa izay teny ambaran'ny hafa dia mety ho tsy "ny fahamarinana rehetra ary ny fahamarinana irery ihany" koa omeo toerana ao an-tsainao fa mety hisy fahadisoana ny teny ambaran'ilay olona.

Ny fihetsika asetrintsika manoloana ny zavatra izay toa tsy marina tanteraka dia manan-danja tokoa. Tsy ilaina ny misafoaka na miampanga ilay olona ho mpandainga. Tsara lavitra kokoa ny maneho amin'ny alalan'ny fihetsika fa na dia tsy inoanao na ekenao avokoa aza izay teny voambara, dia manaja hatrany ny fomba fijerin'ilay olona ianao. Ny olona iray dia mety tena mino tokoa ny zavatra

lazainy sy ny
ataony

Ny
fifampiahiahiana
dia manimba ny
fifandraisana

Mora mino loatra

Manàna
fahendrena

Manehoa fanajàna

lazainy na dia tsy mifanaraka amin'ny tena zavamisy aza izany. Ohatra: mety hiteny toy izao ianao, amin'ny vehivavy iray izay tezitra noho ny toejavatra nihatra tamin-janany tany an-tsekoly: “Raha azoko tsara dia heverinao fa i Jimmy no naka ny bokin-janakao na dia milaza aza izy fa tsy nanao izany.” Na: “Tena tezitra mafy ianao satria nalain'i Jimmy ny bokin-janakao kanefa avy eo mandainga izy ary milaza fa tsy naka izany.”

Mariho fa raha milaza izany ianao dia sady tsy manaiky no tsy mandà izay nolazainy, fa maneho azy kosa fa azonao ny antony mahatezitra azy araka ny fomba fijeriny.

Amin'ny ankapobeny dia tsy ilaina ny manitsy ny olona rehefa diso hevitra izy momba ny zavatra iray. Rehefa manapotsitra fahadisoana iray ianao dia matetika miaro tena avy hatrany ny olona, na manizingizina fa manana ny marina izy ary ianao no diso. Koa tsara kokoa ny mamerina fotsiny aminy izay zavatra nohenoinao, toy izay manohitra mivantana ilay fanambarana. Ny toe-tsaina tia miady hevitra sy mifandahatra dia mamoha fihetseham-po tsy masina, ary mazàna dia tsy manova ny fomba fisainan'ny olona akory.

Na oviana na oviana no ampiasana ny herin'ny saina, na fahefana, na hery, ary tsy miseho ny fitiavana, dia hiala ny fitiavan'ireo izay ezahantsika hatonina ka hiaro tena izy, amin'izany dia hanosika antsika izy ary hitombo hery ny fanoherany antsika (2 T 135).

Ny fiasan'ny fanahy masina ny hitarika ny olona hahatakatra ny fahamarinana (Jaona 16:13), ary rehefa izy no mitarika antsika dia afaka manambara

Ampifanaraho
amin'ny toe-
javatra ny fihetsika
asetrinao

Fahatakarana
marina

Ny fiarovana hevi-
diso iray dia
manamafy orina
izany

mazava ny fahamarinana amin'ny fomba mandresy lahatra isika, ary ny vokatr'izany dia avelantsika ho anjaran'ny Fanahy. Azontsika ianteherana Izy mba hanampy antsika hamantatra ny fotoana mety hitenenana ny momba Azy sy hamantatra ny teny tsara indrindra mety hatao (Matio 10:19,20).

Mihainoa alohan'ny hitenenanao

Na oviana na oviana dia tsy naneho ny fahamarinana tam-pahasiahana Izy [Jesosy], fa naneho mandrakariva fahalemam-panahy tamin'ny olona. Sarobidy teo imasony ny fanahy tsirairay (GW 117).

Tao amin'ny toko voalohany dia nianarantsika fa ny toe-tsaina tia mitsara ny hafa dia tsy araka an'i Kristy. Na dia fantatr'i Jesosy fa nanana hevi-dratsy aza ireo olona nanodidina Azy, dia neneky araka ny naha-izy azy izy ireo. Noho izany, tsy tokony ho ny fahamarinan'ny teny ambaran'ny hafa no hifantohantsika, fa aoka isika hifantoka amin'ny fahafahantsika mahatakatra izay ambaran'ny hafa sy izay tiany hambara ary ny maha-zava-dehibe izany hevitra tiany hambara izany.

Ry Ray mpamindra fo ô! Omeo ahy ny sofina mahay mihaino izay ambaran'ny hafa. Ampio aho mba hanana saina mahay manavaka ny fifanoherana eo amin'izay ambaran'ny hafa sy ny fomba ilazany azy. Omeo ahy ny fo mahatsapa izay tsapan'ny hafa sy hahafahako manonona tenim-piombonam-po marina tokoa amin'ny hafa. Omeo ahy ny fahendrena hahatakarako ny hevitra miafina ao ambadiky ny teny sy ny fahafahana mahatakatra ny tena tian'ny hafa hambara. Omeo fahazavan-tsaina voamasina aho mba hahazava mamantatra raha misy fahadisoana na familiana ny fahamarinana ny teny

Izy no loharanon'ny tena fahazavan-tsaina

izay ambara amiko, ary omeo fahendrena aho
hahaizako maneho fihetsika feno fahendrena
manoloana izany. Amin'ny Anaran'i Jesosy Tompo
no anaovako izany vavaka izany. Amen.

TADIDINAO VE IZAY NIANARANAO?

1. Hazavao ny maha-zava-dehibe ny famerenanao manonona ny hevi-dehiben'ny teny izay norenesinao.

---

2. Inona ireo fahadisoana roa izay tokony hialana rehefa miombom-po amin'ny fahatsapan'ny hafa?

---

3. Inona ireo fomba roa azonao ampiasana ireo teny ao amin'ny pejy 16 mba hanatsarana ny fifandraisanao amin'ny hafa?

---

4. Ao amin'ny pejy 17 dia voambara fa mazava ny fifandraisana rehefa:

---

5. Rehefa mamakafaka ny fahamarinan'izay zavatra henointsika isika, dia inona ireo tendro roa tokony hialana?

---

6. Nahoana no tsy fahendrena ny manitsy olona iray rehefa heverintsika fa misy fahadisoana ny zavatra lazainy?

---

7. Fanontaniana fampieritreretana: Inona no fiovana tokony hataonao mba hampivoarana ny fahaizanao mihaino ny hafa?

Valin'ireo fanontaniana ao amin'ny pejy 22

1. Ny famerenanao manonona ny hevi-dehiben'ny teny nohenoinao dia manome antoka ho an'ny olona mifampiresaka aminao fa tena mihaino azy ianao.
2. Ialao ny firobohana be loatra amin'ny fihetseham-pon'ny hafa, ialao koa ny manalavitra loatra ny fihetseham-pony.

Mamerina mazava ny hevi-dehibe nohenoina	Ambany	1	2	3	4	5	Ambony
Mamerina manambara ny fihetseham-pon'ilay olona	Ambany	1	2	3	4	5	Ambony
Mahatakatra mazava ny hevi-teny	Ambany	1	2	3	4	5	Ambony
Mahafantatra mazava ny tiana hambara	Ambany	1	2	3	4	5	Ambony
Maneho fanajana sy fahendrena manoloana ny fahadisoan-kevitra	Ambany	1	2	3	4	5	Ambony

Zava-dehibe ho an'ny fifandraisana tsara ny **HEVI-DEHIBE** fitenenana sy ny fihainoana. Kanefa mbola maro, ankoatr'izany, ny lafiny voakasika. Ny tsiky na fikentronan'ny volomaso, ny manjamaso volomaso miakatra, ny fihatokatohana na maso mikimpy dia Mihainoa

afaka mampita hevitra betsaka lavitra noho ny teny izay ambara. Azonao atao ny mamaky eo amin'ny molotry ny olona mifampiresaka aminao na dia miteny mora loatra aza izy ka tsy renao izay lazainy; ary ireo fihetsiky ny vatana sy ny tànana ataon'ny olona dia mazàna manampy betsaka amin'ny fahatakarana ny teny ambarany.

amin'ny
alalan'ny
masonao

Ny olona izay mipetraka ka mampifandipatra ny tànany sy ny tongony dia azo heverina fa miaro tena. Angamba mahatsiaro voaambana izy na tsy te hiteny. Rehefa misy olona mandona ny latabatra amin'ny totohondriny, na mampijadona ny togony, dia fantatra mazava fa tezitra izy. Raha misy vongan-dranomaso eo amin'ny mason'ny olona iray, dia fantatra avy hatrany ny fihetseham-po ao anatin'ny na tsy miteny aza izy.

Diniho ny
fihetsiky ny
vatana

Avo feo kokoa
noho ny teny ny
fihetsika

Ny fisehon'ny tarehy, ny fihetsiky ny vatana, ary ny fijoro na fipetraka dia mety hanana hevitra samihafa araka ny kolontsaina, kanefa zava-dehibe ny mamantatra ireo fihetsika madinika izay manambara ny ao an-tsaina sy ao am-pon'ny olona.

Fahasamihafan
a manaraka ny
kolontsaina

Ny sasany amin'izy ireny dia tena mazava ka tsy isalasalana ny hafatra ambarany mikasika ny fihetseham-pon'ny olona. Ny olona sasany anefa dia manafina ny fihetseham-pony ao ambadiky ny saron-tava ka mila tsy ho hay fantarina ny fihetseham-pony. Toy ny ahavitan'ny olona mamitaka amin'ny alalan'ny teny dia hain'izy ireo koa ny maneho fihetsika izay manafina ny fihetseham-pony na mamitaka ny hafa. Koa mila mitandrana isika eo amin'ny fanakarantsika ny hevitr'izay hitantsika sy ny fahamarinan'ny tsoa-kevitsika. Ny fampiasan'ny olona ny vatana mba hifandraisana ihany koa dia mandeha ho azy ka matetika dia tsy tapan'izy ireo akory fa manao izany

Ny mpilalao
sarimihetsika
dia tena mahay
izany tsara

izy. Marina ihany koa anefa fa amin'ny ankapobeny dia misy ireo fomba fihetsika hoenti-mifandray izay tsy nianaran'ny olona sasany mihitsy hatr'izay niainany. Na mitsangana ianao na mipetraka, dia somary atolantsiho mandroso ny vatanao rehefa mihaino olona iray miteny aminao ianao. Izany dia maneho fa liana ianao ary maniry hahazo izay ambara aminao. Ny fitolantsihanao mihemotra dia maneho tsy fahalianana.

Mitolantsiha
any aloha

Jereo ao amin'ny masonry ny olona miresaka aminao mba hahatakaranao misimisy kokoa ny tiany hambara, ary ho tsapany fa tena liana amin'izay lazainy ianao. Amin'ny toe-javatra sasany, ny fijerena olona ao anaty masonry dia mety hiteraka fahatezerana na maneho tsy fanajana azy. Kanefa amin'ny kolontsaina tavaratra maro, raha tsy mijery ny olona mifampiresaka aminao ao anaty masonry ianao dia hoheverina ho olona tsy azo itokisana na manan-javatra hafenina.

Mijere ao anaty
maso

Misy fahasamihafana ny fijerenao olona ao anaty masonry miaraka amin'ny fanehoanao endrika mahafinaritra sy ny fivandravandrao aminy. Raha mivandravandra tsy miato aminy ianao dia tsy hahazo aina izy ary hatahotra anao, koa manehoa endrika miramirana ary tsindraindray dia avilio ny masonao mba tsy ho sadaikatra ny olon mifampiresaka aminao. Ahatokatohy ny lohanao rehefa ilaina ny manao izany mandritra ny fifampiresahana. Tsy voatery hidika izany fa ekenao izay voalaza, fa mba hanehoanao fa manaraka tsara ny resaka ifanaovana ianao. Hafahafa ny mahita olona mihatokatoka haingana loatra, matetika loatra, na amin'ny fotoana izay tokony mba hampitodihana ny loha tsindraindray. Koa aza atao matetika loatra ny fihatokatohanao, ary mangataha olona hanoro hevitra anao sy hanitsy anao. Amin'ny kolontsaina sasany, ny fihatokatohana dia midika hoe

“tsia” ary ny fiherehana havia sy havanana dia midika hoe “eny,” koa fantaro tsara ny kolontsain’ily olona mifampiresaka aminao, ary ampifanaraho amin’izany ny fihetsikao. Raha omenao lamosina ny olona iray, dia azo atoka fa hoheveriny ho tsy fahalalam-pomba na tsy fahaliananao izany. Mety hoheverina ho fanambaniana mihitsy aza izany.

Mifanohitra amin’izany kosa, raha atrehinao ny olona mifampiresaka aminao, dia midika izany amin’ny ankapobeny fa liana amin’ny resaka ifanaovana ianao. Tsara raha somary aoriranao kely miankavia na miankavanana ny vatanao sady mijery ily olona ao anaty masonry hatrany ianao, satria ny fanatrehana mivantana be dia mety hoheverin’ny olona sasany ho fihantsiana.

Ny fitolantsihanao mandroso dia maneho fahalianana, dia toy izany koa ny fijoron’ily olona ifampiresahanao. Raha mihodina tsy manatrika anao izy ary tsy mifampijery aminao, dia azonao tsoahina fa na izy tsy te hiditra amin’ny fifampiresahana aminao, na mety tsy fantany izay fantatrao momba ny fihetsiky ny vatana mandritra ny fifampiresahana.

Andeha hodinihantsika ny amin’ireo teny sy fehezan-teny fampiasa eo amin’ny fifandraisana. Rehefa mihaona amin’ny olona iray ianao dia fomba fanao mahazatra ny miteny hoe “Manahoana” na “Manahoana tompoko.” Raha mpinamana na mpianakavy dia hoe “Salama ve?” sns. Rehefa ampiasaina hoenti-miarahaba ny fanontaniana toy ireo dia matetika tsy tena miandry valiny, ary mazàna raha mamaly ny ankilany dia miteny hoe “Tsara fa misaotra,” “Salama” sns. tokony hampifanarahanao amin’ny olona mifandray aminao ny karazam-piarahabana ampiasiainao.

Mifanatrika

Diniho ny
fahavononana
hifampiresaka

Karazana
fiarahabana

Fiarahabana
mifanaraka
amin’ny olona
ifandraisana

Aorian'izay dia mazàna misy resaka ankapobeny ifanaovana, momba ny toetr'andro ohatra, na momba ny vaovao, na zava-niseho teo amin'ny fiaraha-monina. "Tsara kosa ny andro androany e?" "Ahoana no hevitrao momba ny fiakaran'ny vidin-tsolika?" "Renao ve ny momba ny zava-nitranga tamin-dRakoto?" sns. Mazàna dia teny fohy no hamaliana izany satria fomba fifanajana fotsiny izany fanontaniana izany, fa tsy natao hiezahana hamantarana izay tena hevitr'ilay olona. Mety hisy fifanakalozana fanontaniana sy valiny mandritra ny fotoana fohy, kanefa amin'ny ankapobeny dia tsy maharitra ela izany resaka ankapobeny izany ary tsy miditra lalina. Ny tena resaka dia manomboka rehefa milaza zavatra manambara hevitra manan-danja na fanambarana fihetseham-po ianao, na ilay olona mifampiresaka aminao, ka mihalalina ny resaka ifanaovana. Mariho ireo fiampitana ao anatin'ny fifampiresahana izay aseho ao amin'ny pejy manaraka.

Resaka
ankapobeny

Resadresaka
fohy

Resaka manan-
danja

SANTIONAN-DRESAKA

SAVARANONA NDO	VOTOATIN-DRESAKA	FAMARANA NA
<p>-Manao ahoana i Maria!</p> <p>-Manao ahoana i Soa, salama ve?</p> <p>-Tsara fa misaotra, ary ianao?</p> <p>-Tsara fa misaotra.</p> <p>Manao ahoana ny ankizy?</p> <p>-Salama tsara, fa manahirana indraindray!</p> <p>-Toa somary reradreraka ianao izany androany, manana olana angaha ianao?</p>	<p><i>-Raha ny marina dia somary mitebiteby aho momba ny vadiko. Nisy resaka tao am-piasan-dry zareo fa mety hanala mpiasa ny orinasa, ary noho izy vao haingana no niasa tao dia mieritreritra izy fa mety ho very asa.</i></p> <p><i>-Toa mampieritreritra tokoa izany! [Eto i Soa dia mandray ny <u>fihetseham-po</u> mitebiteby izay tsapan'i Maria.]</i></p> <p><i>-Ny tena mampanahy ahy dia ny zanako lahy izay hiditra eny amin'ny ambaratonga ambony afaka herinandro vitsivitsy ary mitaky vola betsaka anefa izany.</i></p> <p><i>-Inoako fa faly ianao satria voaray ao amin'ny Oniversite Advantista i Roger, kanefa etsy andaniny dia miasa saina ianao ny amin'ny fomba handoavanao ny saram-pianarana, indrindra raha very asa i Dan. [Eto indray i Soa dia mamerina ny <u>votoatin'ny</u> resaka nohenoiny ary <u>manampy</u> tsipiriany sasantsasany avy amin'izay fantany momba ny fianakavian'i Maria.]</i></p> <p><i>-Tena izany mihitsy, tena faly izahay satria nahazo naoty tsara be izy tany an-tsekoly. Tena mahay izy ary mazoto mianatra ihany koa. Nomen'ny Oniversite vatsim-pianarana kely izy ho fankasitrahana azy noho ireo naoty tsara azony.</i></p> <p><i>-Tena vaovao mahafinaritra izany! Faly tokoa aho noho izany. [Tsapan'i Soa fa nisy <u>fiovana</u> teo amin'ny fihetseham-pon'i Maria, - avy amin'ny tebiteby nankamin'ny fankasitrahana - ary <u>ampifanarahany</u> amin'izany ny <u>fihetseham-pon'ny tenany manokana</u>.]</i></p> <p><i>-Eny, tena notahian'ny Tompo tamin'ny fomba maro tokoa izahay! Salama tsara izahay, a ry efa nanokana vola tao amin'ny kaonty manokana hatramin'ny nahaterahan'i Roger hanomanana ny fidirany eny amin'ny Oniversite, koa tokony ho mbola tsy hisy olana aloha. Kanefa tsy mety ny saiko fa mitebiteby foana ho an'i Dan izay mety ho very asa.</i></p> <p><i>-Izany hoe ny tena mampitebiteby anao dia tsy ny saram-pianaran'i Roger, fa ny zavatra mety hitranga raha voaroaka amin'ny asany i Dan. [Voamarik'i Soa fa nihena ny ahiahin'i Maria momba ny saram-pianaran'i Roger, fa ny asan'i Dan no mbola mampitebiteby fatratra azy. Mamerina ny <u>votoatin'ny</u> teny voalaza izy, kanefa mamerina koa ny <u>fihetseham-po</u> tsapan'i Maria.]</i></p> <p><i>-Marina izany.</i></p> <p><i>-Matetika ianao ry Maria no mankahery ahy mba tsy hitebiteby, ary tena torohevitra tsara izany! Raha sanatria very asa i Dan, dia mino aho fa Andriamanitra dia hanampy azy hahita asa hafa.</i></p> <p><i>-Fantatro fa marina izany teninao izany. Mila matoky Azy kokoa aho ary mametraka ny ampitso eo an-tànany. Misaotra</i></p>	<p>-Aoka re, izany anie no maha-mpinamana e!</p> <p>-Ilaozako aloha ianao, mbola andeha hividy laoka aho izay.</p> <p>-Eny ary, faly aho nihaona taminao androany.</p> <p>-Izaho koa torak'izany. Mampamangy any amin'ny fianakaviana o.</p> <p>-Misaotra e. Hivavaka ho anareo aho.</p> <p>-Misaotra indrindra!</p> <p>-Mandra-pihaona!</p> <p>-Veloma!</p>

Ao amin'io resaka io dia resaka ankapobeny no nifanaovana ambara-pahatsikaritr'i Soa fiovana teo amin'ny feo sy ny endrik'i Maria izay namoha fanontaniana tao an-tsainy. Rehefa nametra-panontaniana momba izany izy dia niditra tao amin'ny votoatiny ny resaka.

Araka ny fahitantsika matetika rehefa miresaka momba ny olany manokana ny olona iray, dia misy olana roa na maro hafa mipoitra mifamatotra amin'izany. Ny fahaizana mifampiresaka tsara dia mitarika ho amin'ny fahatakarana tsara ny olana tsirairay sy ny fanapahan-kevitra izay tokony horaisina mikasika izany.

Mariho ny anjara toerana lehibe notanan'ny fihetseham-po tsirairay, sy ny fomba niovan'izany araka ny fivoaran'ny resaka. Tamin'ny faran'ny resaka dia nahatsiaro maivamaivana i Maria rehefa nosoloin'ny fahatokiana lehibe an'Andriamanitra ny tahotra tao anatin'ny.

Mariho koa fa ireo fifanakalozana tao amin'ny savaranonando dia ivelambelany ihany, fa ny votoatin-dresaka no tena niditra lalina sy nanan-danja, avy eo dia nisy fiampitana nankamin'ny resaka tsotsotra indray teo amin'ny famaranana ny resaka.

Ny fifampiresahana ao amin'ny pejy manaraka dia hafa noho ilay hitantsika teo aloha, satria tsy ny fihetseham-po no ifantohan'ny resaka. Arak'izany dia afaka ny hiditra lalina ny resaka rehefa mitana anjara toerana lehibe ny fihetseham-po, na koa rehefa ny hevitra no omen-danja ary ny fihetseham-po dia ambinambiny ihany. Ahitantsika ohatra mivantana ny amin'izany ny fifampiresahana momba ny olana ara-teôlôjia sy ara-pilôzopfia nananan'i Sharon.

Mifamatotra
ny olana

Ny
fihetseham-po
no ivon'ny
resaka

Ny dingana
iray dia
manomana ho
amin'ny
dingana iray
hafa

Ny hevitra no
ivon'ny resaka

SANTIONAN-DRESAKA

SAVARANONANDO	VOTOATIN-DRESAKA	FAMARANANA
<p>-Manao ahoana ianao ry Jaona!</p> <p>-Manao ahoana ianao ry Sharon.</p> <p>Faly tokoa aho mihaona aminao.</p> <p>-Faly koa aho mihaona aminao amin'izao maraina mahafinaritra izao.</p> <p>-Taorian'izay andro maromaro nanorana izay dia tena maharavo ny saina tokoa ny mahita ny masoandro mibaliaka indray.</p> <p>-Tena izany tokoa! Fa izao ho'aho no tiako</p>	<p>-Niresaka momba ny famelan-keloka ianao, ary nilaza fa ny famelan-keloka dia tsy toy ny famafanao ny trosa izay anananao amin'olona. Tena nahalasa ny saiko izany.</p> <p><i>-Eny, tao amin'ny boky "Henoinareo ny fanoharana" no nahitako izany hevitra izany, ao amin'ilay toko izay miresaka momba ny famelan-keloka. Ambarany fa raha misy olona anananao voka kanefa tsy mandoa izany aminao dia tokony hamela ny helony ianao, kanefa mbola manana adidy handoa ilay vola aminao ihany ilay olona.</i></p> <p>-Azoko tsara izany, satria ny Baiboly dia milaza fa tokony hampindrana amin'ireo izay mila vonjy amintsika isika, kanefa raha tsy mamerina izay nindramany ilay olona dia mangalatra izy, sa tsy izany?</p> <p><i>-Marina izany! Raha ny marina, rehefa tsy mamerina ny zavatra nindramany ny olona iray, dia didy roa no voadika: "Aza mangalatra" sy "Aza mety ho vavolombelona mandainga." Ny tsy fanatanterahana ny toky nomena sy ny halatra dia fahotana lehibe, ary tsy tokony hoe "hamela sy hanadino" fotsiny isika mba ho "tsara fanahy" amin'ilay olona.</i></p> <p>-Tsaroako fa misy teny ao amin'ny Testamenta Vaovao manao hoe tokony hananatra ny olona isika rehefa manao fahadisoana izy, ary ny tsy fandoavana volan'olona dia tsapako fa tena ratsy tokoa.</p> <p><i>-I Paoly no nilaza hoe "mandrese lahatra, mamporisika, mananara mafy amin'ny fahari-po sy ny fampianarana rehetra," ary ny Testamenta Taloha dia mitaona antsika hoe "mananara dia mananara ny namanao, mba tsy hahazoanao heloka noho ny aminy," noho izany dia manana andraikitra isika hananatra am-pitiavana ny olona izay manao asa tsy mendrika.</i></p> <p>-Misy olona izay ananako vola ankehitriny kanefa manao fialan-tsiny isan-karazany izy mba tsy handoavana izany, ary izaho dia nihevitra fa tokony hamela azy sy hanadino fotsiny izany. Kanefa ankehitriny</p>	<p>-Misaotra indrindra noho ny fanampiana hanana fijery mazava momba izany.</p> <p><i>-Fifaliana mandrakariva ny mifampiresaka aminao ry Sharon. Ianao dia tena mandeha amin-kitsim-po eo amin'ny fiarahanao amin'Andriamanitra ary ohatra tsara ho ahy izany.</i></p> <p>-Fifaliana ho ahy koa ny miresaka aminao satria ianao dia tena manam-pahendrena!</p> <p><i>-Aoka re marina!</i></p> <p>-Amin'ny Sabata indray mihaona e!</p> <p><i>-Mandra-pihaona!</i></p> <p>-Hotahian'ny Tompo e!</p>

<p>holazaina aminao: tena nankasitrahako ny fampianarana o ny Leson'ny Sekoly Sabata tamin'ny Sabata lasa teo.</p> <p><i>-Faly aho raha nankasitrahanao. Inona no tena nanaitra ny sainao?</i></p>	<p>dia fantatro fa mampirisika azy hanota izany, ary tsy mahasoa azy.</p> <p><i>-Samy hafa ny manome sy ny mampindrana. Raha manapa-kevitra ny hahafoy ilay vola ho fanomezana ho azy ianao dia fihetsika maneho hatsaram-panahy avy aminao izany, kanefa indraindray ny fahatsaram-panahy diso toerana dia mety hanimba fa tsy hanasoa.</i></p> <p><i>-Hangataka amin'Andriamanitra aho mba hanomezany ahy ny toe-tsaina sy ny teny mety hatao, satria tapa-kevitra aho ny hilaza aminy am-pitiavana sy amin'ny fomba hentitra mba handoa amiko ny vola tokony haloany.</i></p> <p><i>-Tsara tokoa izany!</i></p>	<p><i>-Veloma.</i></p>
--	--	------------------------

Rehefa mifantoka amin'ny hevitra ny fifampiresahana atao, dia tsy fahalalam-pomba ny “mitory teny” na “manome lesona,” na manao fanoritana lava be ny toe-javatra momba ny fiainanao manokana. Azo atao ny miala amin'ny fifantohana be loatra amin'ny tena, amin'ny alalan'ny fifandimbiasan'ny fitenenana sy ny fananana fomba fijery maro momba ilay lohahevitra.

Mikasika ny fanontaniana momba ny fahasalamanao dia azonao atao ny mamaly amin'ny alalan'ny famintinana fohifohy ny zava-nitranga nandritra ny faharariana, fa ny fitanisana antsipiriany ny fijanonanao tany amin'ny hôpitaly sy ny fitsaboana rehetra nataonao dia hahamonamonaina ny olona. Mazava loatra fa raha misy olona tena liana amin'ny momba anao ary manontany fanazavana antsipiriany kokoa, dia azonao atao ny mitantara an-kalalahana ny zava-niseho. Amin'ny ankapobeny, rehefa misy olona manontany anao momba ny fahasalamanao dia fomba hanehoany ny fahalianany aminao izany, fa tsy voatery hoe hanantena fitantarana lava ny momba ny toepahasalamanao akory izy. Koa ataovy fohy ny valimpanontaniana, ary atodiho haingana mankamin'ny lohahevitra hafa ny resaka.

Aza mitory teny na manome lesona

Fifanakalozan-kevitra

Tsipiriany be loatra

Fahalianana arapahalalam-pomba

Ny sehatra iray manan-danja mifamatotra amin'izany dia ny hoe: hatraiza no tokony holazaina amina vondron'olona vitsivitsy na maromaro?

Raha vondron'olona maro no iresahanao dia miresaha lohahevitra ankapobeny ary aoka ho vitsy ny tsipiriam-piainanao manokana.

Raha vondron'olona vitsy kosa dia afaka miresaka misimisy kokoa momba ny fiainanao manokana ianao. Raha mila fanampiana momba ny olanao manokana ianao, dia zarao amin'olona azo itokisana toy ny Pasitora na mpanoro hevitra ianao. Kanefa misy zavatra izay tsy tokony hambaranao na oviana na oviana aman'olona.

Raha tsy ny Fanahy Masina no mitarika anao amin'ny fomba manokana mba hiaiky eo anatrehan'olona ny fahotana nataonao tany amin'ny mangingina, dia aza ambara na amin'iza na amin'iza izany (CH 373).

Misy olona tsy mahalala izany foto-kevitra izany izay mety hanomboka hitantara aminao ny zava-miafina eo amin'ny fiainany. Azonao atao ny manampy azy hifehy kokoa izay lazainy amin'ny fitenenana aminy hoe: “Tsy voatery hotantarainao amiko ny tsipiriany rehetra,” na “Azoko tsara ny tianao hahatongavana, kanefa aleoko tsy henoina manontolo ny tsipiriany rehetra.”

Etsy andaniny anefa dia manome toromarika ho antsika ny Baiboly, manao hoe: “Koa mifaneke heloka ianareo, ary mifampivavaha, mba ho sitrana ianareo. Ny fiàsan'ny fivavaky ny marina dia mahery indrindra.” (Jakoba 5:16).

Ary hoy i Ellen White:

Ekeo eo anatrehan'Andriamanitra ny fahotanao, Izy no hany afaka mamela izany, ary mifampiaike heloka ianareo. Raha nanafintohina ny namanao na ny mpiaramonina aminao ianao, dia tokony hiaiky ny fahadisoana ary anjarany ny mamela ny helokao an-kalalahana (SC 37).

Aza mihazona na inona na inona fa tsory eo anatrehan'Andriamanitra ny fahotanao rehetra ary eo

Vondron'olona
maro: tsipiriam-
piainana vitsy

Fehezo ny
fanambarana
atao aminao

anatrehan'ny rahalahinao ny fahadisoana - kanefa tsy izy rehetra (FE 239).

Mazava avy amin'izany fa rehefa mifampiaky ny fahadisoantsika isika kristiana dia tsy natao hampitambesarana enta-mavesatra amin'ny hafa noho ny fahadisoana sy fahalemena izay tsy mahakasika mivantana ny olona mihaino antsika.

Amin'ny fotoana tena vitsiana dia azo atao ny miantso Pasitora, mpampianatra na tompon'andraikitry ny fiangoana mba hanampy ireo olona izay tena manana olona lehibe mitambesatra ao an-tsainy ka mila miresaka momba izany. Na dia sarotra sy mety hahatezitra aza izany, dia ampirisihana isika, amin'ny maha-mpiandry ondry mpiara-miasa amin'i Kristy antsika, mba hihaino sy hiombom-po amin'ireo izay mitantara ny fahadisoany, ny fitontonganany, ny fahakiviany sy ny fahoriany (GW 184).

Raha voaantso hanatanteraka izany andraikitra izany ianao, dia zavatra telo no tsy maintsy tsaroanao. Na oviana na oviana dia aza mametra-panontaniana amin'ilay olona noho ny fitia te hahalala fotsiny. Na oviana na oviana dia aza mitantara amin'olon-kafa izay nambara taminao. Ary mitoloma am-bavaka mba hanafahan'Andriamanitra anao amin'ny hery mikiky vokatry ny fitambesaran'ilay tsiambaratelo ao am-ponao sy ao an-tsainao.

Ny toromarika faharoa izay hanampy anao amin'ny filazanao tsipiriam-piainanao manokana amin'olon-kafa dia ny fahatsiarovanao fa misy olona tia fosafosa na tia mitsikera mety handre ny teny lazainao.

Na tsara fanahy toy inona aza ianao dia misy olona tsy tia anao. Nanjo an'i Jesosy izany, ary ireo mpanara-dia Azy dia tsy maintsy misy mpanenjika sy manam-pahavalo ihany koa. Amin'ny ankamaroan'ny fotoana dia tsy ho fantatsika izay olona manodidina antsika mety hampiasa ny teny nataontsika mba hanasiana ratsy antsika, koa aoka ho mailo isika amin'izay zavatra lazaintsika momba ny tenantsika.

Ny toromarika fahatelo izay hanampy antsika eo amin'ny

lalao ny zavatra mety handratsy laza anao

lalao ny

fitantarana tsiambaratelo amin'ny hafa dia ny fahatsiarovanao fa misy olona mety ho mora tohina amin'izay lazainao ny olona mihaino anao.

Naseho ahy fa maro dia maro ireo tsiambaratelo izay tsy tokony holazaina na oviana na oviana amin'olombelona; satria ny fiantraikan'izany dia tsy hain'ny fisainan'olombelona voafetra takarina. Ny voan'ny faharatsiana izay ambaranao dia voavoly ao an-tsaina sy ao am-pon'ireo mihaino anao, ary rehefa ho tojo fakam-panahy izy ireo dia hitsimoka izany voa izany ary hamoa, ka hiverina hiainany indray ny fanandramana ratsy niainanao. Hihevitra ireo izay alaim-panahy fa tsy dia ratsy loatra izany fahotana izany, satria - hoy izy ireo - moa ve tsy olona kristiana hatry ny ela ilay nanao izany koa? Noho izany, ny fiaikena ampahibemaso ao am-poangonana ny fahotana natao tamin'ny mangingina dia hitondra fahafatesana fa tsy fiainana (5T 645).

Mety hamitaka anao ny fitantarana an-kitsim-po ataon'olona momba ny fanandramana niainany talohan'ny nihaonany tamin'i Jesosy. Mety hitantara ny nifohany rongony izy, na ny fijangajangany, na fangalarana, na vonoan'olona mihitsy aza. Avy eo dia faranany amin'ny fifaliany noho ny namonjen'Andriamanitra azy tamin'izany lasa ratsiny izany. Mazava loatra fa faly isika noho ny namonjen'Andriamanitra azy ireo, kanefa indraindray dia toa i Satana no omem-boninahitra kokoa noho Andriamantira amin'ny fitantarana toy izany.

Ny mety ho voka-dratsy indrindra aterak'izany aza dia ny fiheveran'ireo tanora fa tokony handeha hanao fahotana lehibe koa izy ireo mba hananan-javatra hotantaraina. Izany karazam-pahadisoana izany dia azo ialana raha ampiharina ny foto-kevitra ny fitantarana ny fiainan'ny tena manokana. Misy tsiambaratelo vitsivitsy fampiasan'ireo olona havanana amin'ny fifandraisana izay mety hanampy anao hahita fahombiazana kokoa eo amin'ny fifandraisanao amin'ny hafa.

Tadidio ny anaran'ny olona ary ampiasao tsindraindray ao anatin'ny resaka ifanaovana izany. Ny fanaovanao izany dia hahatonga ny olona hahatsapa fa zava-dehibe ho anao izy,

fandratrana
olona

Diniho ny
vokatry ny teny
ataonao

Fitantarana tsy
avy amin'ny
fitarihan'ny
Fanahy

Tadidio ny
anaran'ny olona

ary liana ny aminy ianao ka misahirana mitadidy ny anarany.

Fantaro ny zavatra tian'ny hafa resahana sy ny zavamahaliana azy. Mora lavitra ny miresaka momba izay zavatra fantatrao noho ny momba izay zavatra tsy fantatrao. Koa raha tianao hahazo aina ny olona rehefa mifanerasera aminao, dia izay zavatra mhavantana azy no resaho aminy.

Fantaro ny zavamahaliana ny hafa

Mametraha fanontaniana misy lanjany. Ny fanontaniana mikatona dia tsy mampitohy velively ny resaka. Koa ny fanontaniana toy ny hoe “Amin'ny firy izao?” na “Efa nisakafo ve ianao?” na “Tia milalao tennis ve ianao?” dia mazàna tsy hitarika ho amin'ny fifampiresahana mafana. Etsy an-daniny, ny fanontaniana mivelatra toy ireto manaraka ireto dia inoana fa hamoha valim-panontaniana mahaliana: “Taiza no toerana notsidihanao nandritra ny fakan-drivotra?” “Manao ahoana ny zava-bitan'ny mpanao fanatanjahan-tena ankafizinao tamin'ity taom-pilalaovana ity?” “Inona no fihaikana tena mahaliana amin'ny asa ataonao?” “Inona no nofinofinao ho an'ireo zanakao?” “Inona no tena itiavanao ireo namanao?” “Inona no hevitrao momba ny ...?” “Inona no tsapanao manoloana ny ...?” “Ahoana no fijerinao ny ...?”

Fanontaniana mivelatra

Fadio ny manapa-teny, ny mifandahatra, ny mitsikera, ny mandokandoka sy ny mieboebo. Indraindray isika dia mianoka ao anatin'ny fahazaran-dratsy kanefa tsy tsapantsika akory izany, ary ireny fahadisoana eo amin'ny fiaraha-monina ireny dia mety hovidiansika lafo. Ny fanesoana an-kolaka, ny fanoherana, ny fandrabiana atao amin'ny ny tenin'ny hafa, ary ny fampiasana tsindry ara-psykôlôjia mba hanararaotana ny hafa dia toe-tsaina izay tokony hofadiana ihany koa.

Ireo mamono ny fifandraisana

Ny fankasitrahana dia samy hafa amin'ny fandokadokafana, ary tena manatsara ny fifandraisana. Indreto misy karazam-pehezanteny izay azonao ampiasaina mba hanehoanao ny

Ireo manatsara ny fifandraisana

tombam-bidy omenao ny hafa ary ahatsapan'izy ireo ny fankasitrahanao azy: "Ny mahafinaritra ahy amin'ny hevitrao dia..." "Tena nankasitrahako ny ..." "Nanatsoaka lesona betsaka aho tamin'ny fomba namahanao ilay olana." "Voamariko ny fahatsaram-panahy nentinao niatrika ilay olana ..." "Tena hita tokoa fa nanomana tsara ny famelabelarana nataonao ianao." "Ny tena nanohina ahy dia ny fahafoizan-tenanao." "Tena nanaitra ahy ny endrika kanto nanamboaranao ireo taratasy nozarainao." "Tena nahakasika ny foko ny hafatra nentin'ilay hira nataonao." Ny fifampiresahana dia singa manan-danja mamaritra ny fiainantsika. Raha taharo tsara no ampiasaintsika amin'ny resaka ifanaovantsika amin'ny hafa, dia ho voatahy isika ary toy izany koa ireo mpihaino antsika. Andriamanitra be famindram-po ô, ampio aho mba hahatsiaro ireo zavatra tsotra toy ny fitolantsihana hihaino ny olona miresaka amiko, ny fijerena azy ao anaty masonry ary ny fitsikiana aminy. Ampio aho hahatsiaro ireo teny sy fehezan-teny izay mahatsara ny fifandraisana. Ampianaro aho handanjalanja ny teniko mialoha ny hitenenako, a ry omeho aho ny fahazavan-tsaina sy fahendrena eo amin'ny filazako ny momba ny tenako manokana. Omeho saina matsilo sy fahamoram-panahy aho mba hahazako mihaony ny fahoriana sy ratram-pon'ireo izay ianjadian'izany, ary ampio aho hahita teny izay ho toy ny diloilo hanasitrana azy ireo. Ampianaro aho hahay hifidy ireo fomba hanatsarako ny fifandraisako amin'ny hafa, ho voninahitry ny Anaranao. Amen.

TADIDINAO VE IZAY NIANARANAO?

1. Inona no maha-samy hafa ny resaka totsotra sy ny resaka manan-danja?

---

2. Inona ireo toromarika telo ilaina eo amin'ny fifantenana izay tokony hozaraina amin'ny hafa momba ny tenantsika manokana?

---

3. Inona ireo toromarika dimy ho fanatsrana ny fifampiresahantsika amin'ny hafa?

---

4. Fanontaniana fampieritreretana: Inona no fanovana tokony hataonao mba hanatsaranao ny fahaizanao mifampiresaka amin'ny hafa?

Valin'ireo fanontaniana ao amin'ny pejy 36

1. Ao amin'ny resaka tsotsotra dia fanontaniana sy valiny ivelambelany no ifanakalozana, fa ao amin'ny resaka manan-danja kosa dia voaresaka ny fihetseham-po sy ny hevitra lalina.
2. Ny hamaroan'ny mpihaino, ny mpanenjika sy mpanaratsy dia mety hamily ny resaka ataonao; fadio koa ny mandratra ireo olona mora tohina.
3. Tadidio ny anaran'ny olona, fantaro ny zava-mahaliana ny hafa, mametraha fanontaniana manan-danja, fadio ireo zavatra mamono ny fifandraisana ary ampiasao ireo zavatra manatsara ny fifampiresahana.
4. Ambarao ny marika sahaza fahaiza-manaonao amin'ireto sehatra manaraka ireto:

Fahatakarana ny hafatry ny fihetsiky ny vatana   Ambany 1   2   3   4   5
Ambony

Fanatrehana sy fitolantsihana manatona
ny olona mifampiresaka amin'ny tena   Ambany 1   2   3   4   5   Ambony

Mifampijery araka ny tokony ho izy   Ambany 1   2   3   4   5   Ambony

Fahaizana manambara momba ny tena
manokana   Ambany 1   2   3   4   5   Ambony

Fifehezana ny hevitra zaraina sy raisina mandritra
ny resaka ifanaovana

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

ANTSO AN-TELEFAONINA, TARATASY SY E-MAIL

Ny sasany amin'ireo fomba fifampiresahana voasoritra teo aloha dia mitombina ihany koa ho an'ny fifampiresahana an-telefaonina sy ny fifandraisana an-tsaratasy na amin'ny e-mail. Ohatra: ny fandinihana akaiky ny votoatin-kafatra sy ny fihetseham-pon'ny asehon'ny hafa dia zava-dehibe ahatrany, fa ny fandinihana ny fihetsiky ny vatana kosa dia tsy azo tanterahina raha tsy mifanatrika mivantaan aminao ny olona mifampiresaka aminao, raha tsy hoe angaha misy fifankahitana mivantana amin'ny alalan'ny fahitalavitra.

Noho ny tsy fahafahana mifankahita mivantana dia tokony hiezaka bebe kokoa izay miteny sy izay mihaino mba tsy hisian'ny fifandisoan-kevitra.

Amin'ny fifandraisana an-telefaonina dia tsarovy fa mety hisy olona handre ny resaka ataonao ka hampiasa izany amin'ny fomba tsy ara-dalàna indraindray. Koa manàna fahendrena rehefa miresaka tsiambaratelo amin'ny telefaonina.

Tsinjovy ny hafa rehefa miresaka an-telefaonina ianao. Misy olona sasany izay sorena rehefa voatery mandre

HEVI-DEHIBE

Mitaky ezaka
bebe kokoa

Tsiambaratelo

Hajao sy
tsinjovy ny

olon-kafa m iresaka an-telefaonina eo anatrehany,
 indrindra amin'ny toerana teritery toy ny fiara na trano
 fisakafoana izay tsy ahafahany manalavitra anao. Koa
 rehefa mandray antso an-telefaonina ianao dia kendreo ny
 tsy hanohintohina ny hafa araka izay azo atao.
 Tena mahasorena ny mahita olona manapaka resaka mba
 handray antso an-telefaonina. Ny fanaovanao izanyd ia
 midika fa ilay olona miresaka aminao dia tsy manan-danja
 noho ilay antso an-telefaonina. Raha tena antso maika ilay
 izy dia hanohy hiantso ilay olona ambara-pandrainao ny
 antsony. Farano am-panajana ny resakao mialoha ny
 handraisanao ilay antso an-telefaonina.

hafa

Mahalalà
 fomba

Mazava-loatra fa manan-danja koa ilay olona miantso
 anao. Fahalalam-pomba tsotra ny miantso azy haingana
 araka izay azo atao, indrindra raha nametraka hafatra tao
 amin'ny telefaonina na findainao izy. Tsy voatery horaisina
 avokoa ny antso rehetra, ary mazava loatra fa azonao
 atao ny tsy mandray raha mbola tsy fotoana mety
 handraisana ilay antso na rehefa hitanao misoratra eo
 amin'ny telefaoninao fa olona mpanao dokam-barotra no
 miantso ka tsy tianao horaisina. Na dia antso mahasorena
 aza ilay antso, dia azonao atao ny mangataka aminy am-
 panajana mba hanaisotra ny anaranao ao amin'ny lisitry
 ny olona fiantsony, na mangataka azy am-pahalemem-
 panahy mba tsy hanelingelenany anao intsony. Ny
 kaompanion-telefaonina dia afaka manampy anao mba tsy
 handraisanao antson'olona miteninteny foana na
 manadala anao.

Aoka halemy
 fanahy

Mialoha ny hiantsoanao dia saintsaino ny momba ilay
 olona. Anontanio ny tenanao hoe: fotoana mety
 hiantsoana azy ve izao, sao dia mbola misakafo na matory
 izy ka tsy te hohelingelenina? Saintsaino ny zavatra
 holazainao mba tsy handanianao mihoatra noho izay ilaina
 ny fotoanan'ilay olona. Ary rehefa miantso ianao dia

Mandiniha

fahalalam-pomba ny miarahaba sy manontany hoe:

“Fotoana mety hiresahantsika an-telefaonina ve izao?”

Amin’ny ankapobe,ny dia mitsinjara ho sokajy roa ny

Antso arak’asa

karazana antso an-telefaonina. Ny antso arak’asa dia

mazàna fohy sy mivantana. Matetika izany dia

fifankalozam-baovao ilaina, na fangatahana, na

fifanomezana fotoana. Matetika dia miantomboka amin’ny

filazan’ny andaniny sy ankilany ny anarany avy izany, avy

eo dia resahana ny anton’ilay antso.

-Allo, i Rabe ihany ity.

-*Allo, i Rasoa no mandray anao.*

-Miantso aho amin’ny anaran’ny vaomiera mpanendry mba hanontany anao raha vonona ianao ny hanao ny asan’ny diakona mandritra ity taona ity.

-*Misaotra anao nampita izany. Tena tiako tokoa izany, kanefa maniry aho mba hiara-hivavaka amin’ny vadiko mialoha ny handraisako fanapahan-kevitra.*

-Faly aho mandre fa handinika momba izany ianao.

Azoko atao ve ny mamerina miantso anao amin’ny Alakamisy mba handrenesako ny valin-teninao?

-*Eny, mety tsara izany.*

-Misaotra indrindra.

-*Tsy misy fisaorana.*

-Mandra-piresaka, dia amin’ny Alakamisy izany.

-*Veloma.*

Ny sokajy faharoa dia antso fifampiresahana tsotra izay

Antso

iresahana momba izay lohahevitra rehetra tiana

fifampiresahan

horeshana. Matetika ny antso toy izany dia mitovy

a tsotra

endrika amin’ny fifampiresahana hitantsika ao amin’ny

pejy 29, izay ahitana savaranonando, votoatin-dresaka sy

famaranana. Mivelatra ny lohahevitra azo resahana,

mitety anton-dresaka maro, na koa miditra lalina amina

olana iray na roa.

Ny antso an-telefaonina dia fomba tena tsara hanohizana

ny fifandraisana am-po amin’ny namana sy ny

fianakaviana ary hanarahana ny zava-miseho eo amin’ny

fiainan’izy ireo. Maro ireo olona manirery izay maniry

handre ny antsonao, ary ny “famangiana” azy toy izany

dia fomba mety sy fampiasam-potoana tsara mba

hanampiana azy eo amin'ny filàny ara-tsôsialy.

Tsarovy fa andoavam-bola ny antso an-telefaonina koa arakaraka ny mahalava ny fotoana iresahana no halafon'ny vola haloa. Noho izany, rehefa niresaka nandritra ny fotoana elaela ianao, dia mitenena teny toy ny hoe: "Nahafinaritra ny nifampiresaka taminao indray" na "Eny ary fa dia misaotra indrindra niantso." Mifanaova veloma dia tapaho ny antso.

Farany, vonoy ny findainao rehefa ao am-piangonana na amin'ny fotoam-pivoriana hafa, ary tsarovy fa mampidoza ny mitelefaonina sady mitondra fiara!

Amin'ny maha-mpitondra fiangonana anao dia mety hiandraikitra ny fanoratana taratasy mikasika ny raharaham-piangonana ianao, na mety hisy olona hangataka fanampiana aminao amin'ny fanoratana taratasy. Ny fifandraisana an-taratasy ihany koa dia manana ny toerany eo amin'ny fiaraha-monina ary misy fitsipika sy fomba arahana eo amin'ny fisafidianana ny teny na ny fomba fanoratana arakaraka ny tanjona kendrena.

Amin'ny taratasy mihaja dia tsara ny manaraka ny fomba iombonan'ny rehetra satria ny olona dia efa zatra mahita ny zavatra tiany hofantarina amin'ny toerany avy ao amin'ny taratasy.

Amin'ny ankapobeny, ny taratasy arak'asa dia tsy tokony hihoatra ny pejy iray, ny tsara indrindra aza dia antsasaka pejy na latsak'izany. Midika izany fa tokony ho fohy sy mazava ny teny hoenti-mandratra fehezan-teny, ary tokony hesorina ny fanoritsoritana sy hevitra miolakolaka rehetra. Raha misy teny fohy azo anambarana tsara ny hevitra dia ampiasao izany. Eo amin'ny sehatry ny asa dia tian'ny olona ny resaka mivantana.

Ataovy marina ny tsepelina. Amarino ny fanoratana ny

teny rehetra, sy ny fahazavan'ny soratra eo amin'ny pejy. Mariho ny toeran'ny singa tsirairay ao amin'ity taratasy

Manajà ny hafa

Manaraka ny fomba

Fohy sady mazava

iray ity:

Friendly Seventh-Day Adventist Church
777 Sunny Street
Harmony Hollow, MI 49104

25 Jolay 2005

Rtoa Susan Shingleton
Sales Manager
Apex Roofing Specialists
567 Commercial Drive
Harmony Hollow, MI 49104

Rtoa Shingleton:

Antony: Vinavina momba ny fanamboarana tafo

Fanombohan'ny
taratasy

Andalana roa banga

Daty
Andalana roa banga

Ny adiresy, ny
anarana sy ny
andraikitr'ilay olona
andefasana ny
taratasy

Andalana iray banga
Fiarahabana
Andalana iray banga
Antony
Andalana iray banga

Nomen'ny Komitin'ny Fiangonana alalana ny tenako hanao ny vinavina momba ny fanamboarana ny tafo izay simban'ny rivo-doza ao amin'ny fiangonana voalaza adiresy etsy ambony.

Vinavina roa no irinay: fanamboarana ny faritra simba irery ihany, sy fanamboarana ny faritra simba miampy ny fanoloana ireo kapila rehetra amin'ny tafo.

Ny lokon'ireo kapila vaovao dia tokony hifanaraka amin'ny an'ireo efa eo ary tokony ho voaantoka mandritra ny 15-20 taona.

Mangataka izahay mba hambaranareo ny fomba hamitanareo ny asa haingana sy tsy dia manakorontana ny fandaharam-piangonana araka izay azo atao.

Mirary soa indrindra,

Thomas Tally
Mpitam-bolan'ny fiangonana

tt/js

Nampiarahana: sarin'ny fahasimbana

Andalana iray banga
manasaraka ny
paragrafy

Andalana telo banga
ho an'ny sonia

Anaran'ny mpandefa
Andraikitra ny
mpandefa
Andalana iray banga
Fampahafantarana

Fanazavana
fanampiny

Ny isan'ireo andalana eo anelanelan'ny fanombohan'ny taratasy sy ny daty dia afaka miovaova - iray hatramin'ny dimy - arakaraka ny halavan'ny taratasy. Raha tena fohy ny votoatin'ny taratasy dia afaka mahatratra folo ny isan'ny andalana banga eo anelanelan'ny daty sy ny adiresy. Ao amin'io endrika be mpampiasa io dia tsy misy fiatahana kely isaky ny fanombohan'ny paragrafy.

Ny andalana ho an'ny fampahafantarana dia

Manaraka ny
sisiny ny
fanombohan'ny
paragrafy

manondro ny olona namolavola ilay taratasy. Ao amin'io ohatra io dia i Thomas Tally no nanoratra azy, araka izay hita amin'ireo litera fanafohezana nya narany, "tt"; fa olon-kafa kosa no nanonta azy, izay tondroin'ny litera "js". Raha i Thomas no nanoratra sy nanonta ilay taratasy dia ny fanafohezana ny anarany irery no tokony hiseho. Raha nisy dika mitovy nalefa amin'olon-kafa dia tokony haseho eo amin'ny andalana farany amin'ny taratasy izany, ary tsy asiana teboka amin'ny farany.

Fifanajana
arak'asa

cc: Cheryl Smiley, Larry Lovejoy
Ny ny fifandraisana an-taratasy dia mitana anjara toerana lehibe tokoa eo amin'ny sehatry ny asa sy ny fifandraisana isam-batan'olona, kanefa ankehitriny ny fifanoratana amin'ny alalan'ny e-mail dia ifandefasan'ny olona hafatra an'arivo tapitrisany isan'andro. Mahavantana ny olona izany satria haingana sady mora ampiasaina eo amin'ny fifanakalozan-kevitra, ary koa noho ny fahamoran'ny fitehirizana azy sy ny fahafahana mandefa soratra tsotra amin'ny alalany. Ny sary, feo, sarimihetsika dia azo ampiarahana amin'ny e-mail ihany koa. Kanefa, araka ny fitsipika ankapobeny dia tokony hozarazaraina ny dôtie izay tena mavezatra mba hahamora ny fandefasana sy fandraisana azy.

Maro be ny
zavatra azo atao

Indro atolotra manaraka eto ny ohatra iray amin'ny fifandraisana fohy (*memo*)amin'ny alalan'ny e-mail:

MEMO

Ho an'ny: Mambran'ny Komitin'ny Fiangonana

Avy amin'i: Pasitora Paul

Daty: 25 Jolay 2005

Antony: Fivoriana maika

Antsoina isika mba hivory aorian'ny fiaraha-mivavaka Alarobia hariva ao amin'ny efitranoan'ny Komity. Hodiniana amin'izany ny mikasika ny fanamboarana ny tafo.

Tsotra sady
mivantana

Ampoizina ny hisian'ny andro ratsy amin'ny herinandro ambony. Koa tsy maintsy laniantsika ny orinasa hanatanteraka ny fanamboarana.

Mariho fa tsy misy fiarahabana sy safaranonando ao amin'ny *memo*.

Ny tsara indrindra rehefa manoratra e-mail, dia ny mampiasa teny fohy araka izay azo atao. Aoka ho tarehin-tsoratra enimpolo eo ho eo no hita ao amin'ny andalana iray, ary kendreo mba ho miara-hita eo amin'ny solosaina avokoa ny soratra rehetra fa tsy misy takona ao ambany. Arakaraka ny mahafohy azy no mahatsara azy satria ny olona dia tsy manampotoana hamakiana hafatra lava be.

Arakaraka ny
mahafohy azy
no mahatsara
azy

Amarino ny tsipelina. Aza ampiasaina ny faritra ambony indrindra sy ny faritra ambany indrindra rehetra amin'ny toerana azo anoratana. Azo atao ny mampiasa ireo sary kely mitsiky (*smileys* sy *émoticonnes*) raha olona akaiky na namana no anoratana, saingy raha fifandraisana mihaja dia fadio ny mampiasa izany.

Amarino
indroa

Kajio tsara toy ny amin'ny taratasy tsotra ny hafatra alefanao, ary aza tsindrana eo amin'ny hoe "alefa" raha tsy efa avy noamarininao indroa ny zava-drehetra. Ny ankamaroan'ny fitsipika arahina amin'ny *memo* dia mitombina ihany koa amin'ny e-mail. Kanefa ny e-mail dia manomboka amin'ny fiarahabana, ary mifarana amin'ny fanaovam-beloma sy ny fanoratanao ny

anaranao. Eo ambanin'ny anaranao dia azonao atao ny mametraka karazana karatra kely arak'asa tsara voatra, izay tokony hotehirizinao mba hampiasaina amin'ny fotoana manaraka.

Rehefa mamaly e-mail ianao dia ezaho ny hahatakatra ny hafatra tian'ilay olona holazaina mialoha ny hanoratanao ny valiny. Raha fanontaniana tsy napetraka no valianao fa tsy ilay nanontaniana, dia very maina ny fotoanao sy ny an'ilay olona ifandraisanao.

Takaro ny fanontaniana

Ny famalianao maimaika am-pahatezerana dia hampalahelo ny hafa ary hanimba ny lazanao. Mialoha ny hanindrianao ny hoe "alefa" dia miatoa kely aloha, vakio indray ilay hafatra, ary diniho raha tena tianao halefa ilay zavatra nosoratanao.

Filaminan-tsaina sy fahatonian'ny fanahy

Ary amarino **indroa** fa tsy eo amin'ny hoe "valiny ho an'ny rehetra" no tsindrinao raha toa ka ny mpandefa irery ihany no tianao handefasana ny valiny.

Tsarovy fa rehefa mandefa e-mail iray ianao dia misy olon-kafa mety hahita ny zavatra nosoratanao, koa tandremo ny fanambaranao zavatra momba ny tenanao manokana izay mety hampiasan'olona ratsy fikasa any aoriana.

Arovy ny fiainanao manokana

Ry Ray be indrafo ô, omeo ahy ny finiavana hiteny amin'ny feo mitsiky rehefa miresaka an-telefaonina aho, sy ny fahavononana hiaino ary ny fo mahay mahatakatra ny teny izay henoiko. Rehefa manoratra taratasy sy e-mail aho dia ampio mba hikajikajy tsara sy hitandrina eo amin'ny teny izay soratako. Ampio aho mba ho tahaka ny Mpandrafitra izay tsy afa-po amin'ny asany raha tsy ny "tsara indrindra" no nataony. Amin'ny anaran'i Jesosy. Amen

Fahavononana handray misimisy kokoa

TADIDINAO VE IZAY NIANARANAO?

1. Milazà fitsipika dimy momba ny fifanajana.

---

2. Milazà fitsipika telo momba ny fomba fanoratana taratasy mihaja.

---

3. Milazà fitsipika telo momba ny fanoratana e-mail mihaja.

---

4. Fanontaniana fampieritreretana: Inona no fanovana tokony hataonao mba hanatsaranao ny fifandraisanao an-telefaonina, an-taratasy sy amin'ny e-mail?

Valin'ireo fanontaniana ao amin'ny pejy 46

1. Kendreo mba tsy hisy olona hafa handre ny resaka an-telefaonina ataonao.

Aza manapaka resaka mba handray antso an-telefaonina.

Rehefa misy olona mametraka hafatra mangataka mba hantsoinao dia antsoy faingana izy.

Kendreo mba ho amin'ny fooana mety amin'ny olona antsoinao no iantsoanao.

Vonoy ny findainao rehefa amin'ny fotoam-pivoriana.

2. Araho tsara ny fomba fanoratana. Ataovy mazava sy mahitsy ny hafatra soratana. Ataovy marina ny tsipelina.
3. Aoka ho mazava sy mivantana. Arakaraka ny mahafohy no mahatsara azy. Amarino indroa mialoha ny handefasanao ny hafatra.
4. Mariho ny isa sahaza ny fahaiza-manaonao amin'ireto sehatra manaraka ireto:

Fandraisana sy fandefasana antso
an-telefaonina

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fanoratana taratasy mihaja

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fanoratana e-mail mihaja

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fampiharana ny fitsipiky ny fifanajana

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fahaizana mifehy tsara ny fihetseham-po
Ambony

Ambany 1 2 3 4 5

LAHATENY SY FANOHANAN-KEVITRA IMASOM-BAHOAKA

Mety mahafantatra olona ianao izay miteny betsaka kanefa hevitra kely monja no voambarany. Lava dia lava ny teniny kanefa ny tena ventin-kevitra dia zara raha misy. Ireo izay manatrika fivoriana iray dia manan-jo handre zavatra manan-danja. Rahateo, iza moa no te hihaino resaka mandany fotoana fotsiny? Arak'izany, ny lahateny imasom-bahoaka mahomby dia mitondra hevitra lalina ampy mba hamohazana ny fahalianan'ny mpihaino, kanefa koa tsy lalina loatra ka manjary tsy takatry ny olona. Ny antony iray hafa mahatonga ny lahateny ho mahamonamonaina dia ny fanehoana azy amin'ny fomba manorisory sy mandreraka. Mety hahaliana ny votoatin-kevitra, kanefa tsy ampy fahaiza-manao sy hery manintona ny mpiteny ka tsy mahasarika ny fahalianan'ny mpanatrika. Raha ny marina, ny mpiteny iray izay havanana dia afaka maneho amin'ny fomba tsara tokoa ny hevitra iray tsy dia manaitra firy ka tsy hohadinoin'ny olona izany fomba tsara nanehoany azy izany. Ny lahateny na fampianarana na toriteny tsara indrindra dia ny fizarana votoatin-kevitra mahaliana ataon'ny mpiteny mahay. Maro be ny fomba azo ampiasaina mba hanomanana ny mpanatrika ho vonona hihaino, kanefa betsaka koa ny azontsika atao mba hahazoantsika antoka fa ny hevitra

HEVI-DEHIBE

Ivelambelany
fotsiny

Tsy lalina loatra

Hevitra tsara,
mpiteny mahay

harosontsika dia mahaliana ary amin'ny fomba manintona no hanehoantsika izany.

Ny fanombohan'ny zava-drehetra dia ny fiomanana. Ary ny dingana voalohany dia ny fandohalehana. Mivavaha mba hitarihan'Andriamanitra ny sainao hamantatra izay tiany horesahanao, ary mivavaha mba hanomanany ny fonao ka ho mpiteny mahitsy sy mendrika ianao ho voninahitry ny Anarany.

Rehefa voafidinao ny lohahevitra, dia safidio ny tanjon'ny lahateny hataonao. Inona no andrasanao amin'ny mpihaino anao? Ny tanjon'ny mpilalao tantara an-tsehatra dia ny hamalifaly ny olona. Ny tanjon'ny mpivarotra dia ny hahalafo. Ny tanjon'ny toriteny dia ny hanova fo sy hitaona ny olona hanolo-tena ho an'i Kristy.

Aoka hifanaraka ny tanjona sy ny karazan'olona mihaino. Tsy misy dikany ny fampianarana ny tovovavy ny momba ny fitaizan-dreny raha toa ka lehilahy avokoa ny mpanatrika. Noho izany dia zava-dehibe ny mahafantatra ny sokatin'olona izay hanatrika ny famelabelarana, ary koa ny zava-mahaliana azy ireo. Izany fahafantarana izany dia hitarika anao hahafantantra izay tokony hoteneninao sy ny fomba hitenenanao azy.

Rehefa voafidinao ny zavatra andrasanao avy amin'ny lahateninao, dia afaka manomboka mirakitra an-tsoratra ireo hevitra samihafa ianao. Tsara ny hanaovanao izany fanangonan-kevitra (*brainstorming*) izany mialoha ny hizahano izay lahatsoratra mikasika ilay lohahevitra, satria ny lahateninao dia tokony hiorim-paka amin'izay inoanao ao anatinao.

Misy ireo boky sy gazetiboky samihafa izay

Ny fiomanana
tsara indrindra

Lahateny
mifantoka
amin'ny tanjona

Ampifanaraho
amin'ny mpihaino
ny tanjona

Tena hevitra avy
aminao

miresaka momba ny lohahevitra rehetra azo eritreretina, ary ny Internet dia manamora ny fikaroham-baovao. Aoka ianao ho mailo manadrakariva ka tsy horaisinao ho fahamarinana avokoa izay rehetra natonta na hita amin'ny Internet. Ary aoka hitandrina ianao amin'ny fanavahana ny hevitr'olona manokana sy ny zav-niseho marina amin'ny lahatsoratra izay vakinao. Rehefa izany dia manomboha manoratra ny vakiraokan'ny lahateninao. Maro ireo olona izay mikatso eo amin'ny fanoratana fanomanana satria tian'izy ireo ho tonga lafatra dieny voalohany ny zavatra soratany. Tsara lavitra kokoa anefa ny miainga avy amin'ny rafitra tsotsotra toy izay mandany ny fotoanao rehetra amin'ny fiangaliana fehezanteny iray! Koa farano aloha ilay rafitra tsotsotra, avy eo dia avereno soratana izany ary amboary mba hahazoanao ny rafitra farany izay fototry ny lahateninao.

Atombohy amin'ny fanambarana mafonja sady mazava mikasika ny hevitra fototra tianao hahatongavana. Ny hevitra mipetraka am-boalohany no mamaritra ny tohiny rehetra, koa aza mihodinkodina amin'ny fanamarihana samihafa eo am-panombohana. Sariho ny fahalianan'ny mpihaino anao amin'ny alalan'ny fehezanteny iray izay manaitra ny sain'izy ireo sy manozongozona ny fiheverany mahazatra.

Isan-tsegôndra, isan'andro, dia misy olona roa maty, ary misy zaza efatra teraka. Noho ny fitomboan'ny isan'ny mponina ankehitriny dia miitatra ny asa fitoriana miandry antsika. Koa ahoana no fomba hahafahantsika manambara amin'ny mponin'ny tany rehetra fa ho avy tsy ho ela i Jesosy? Misy fomba iray, fomba tsy

Mampisasa
loharanon-kevitra
mitombina

Soraty aloha, avy
eo vao atsaraina

Sariho ny
fahalianan'ny
mpihaino

Antontan'isa
manaitra
Ampitovio
laharana amin'izy
ireo ny tenanao

ampoizinareo, ahafahana mamita ny asa.

Fohazy ny
fahalianana

Aorian'ny fampidirana dia aseho ny porofo sy fandresan-dahatra izay manohana ny hevitra arosoana.

Valohany indrindra dia tokony hotohizantsika ny fomba fiasa izay hita fa mahomby. Fantatsika fa ny asa fitoriana amin'ny alalan'ny fitsaboana dia manokatra varavarana izay mikatona amin'ny endrika fitoriana hafa. Fantatsika fa ny ADRA dia manatanteraka asa izay manova fiainan'olona maro izay niaina tao anatin'ny fiainana mampamoy fo. Fantatsika fa ny Radio Advantista Manerantany dia mhatratra ireo olona izay tsy handre ny filazantsara raha tsy amin'ny alalan'izany fomba fifandraisana izany.

Tsy azontsika atsahatra ny fanohanana ireny fomba fitoriana mahomby ireny iza mitaona ny olona handray ny famonjena ao amin'i Jesosy Kristy ary miasa hatrany amin'ny tanàna lavitra indrindra ato ambonin'ny tany.

Kanefa tokony hanao mihoatra noho izany isika!

Iaraha-mahalala fa amin'ny ambaratonga sasany dia voafetra ny vola hoenti-miasa ary ny tetik'asa dia voatery nahena noho ny fihenana ny vola miditra hampiasaina amin'ny ezaka fitoriana.

Fanekena fa misy
tokoa ny
fihainana

Izany olana mila vahana maika izany dia mitaky ny fiezahantsika rehetra sy ny herintaintsika mba hamantarantsika ny tena antony sy hanarenantsika izany.

Izany dia mitaky ny mpitantana ny fananan'Andriamanitra rehetra mba hampiasa am-pahendrena sy am-pahatokiana ny fananana eo am-pelatanany.

Izany dia mitaky koa ny faneken'ny isam-

batan'olona fa tsy maintsy manohana ny asa isika. Hitarika fahaverezana ho antsika ny tsy fankatoavantsika izany baikon'Andriamanitra izany.

Tsy maintsy atao izany! Kanefa mihoatra noho izany no tokony hataontsika!

Amin'izao andron'ny haino aman-jery izao dia tsy maintsy ampiasaintsika ny fahaizamikaroka ananan'ireo tanora mpitarika mba hampiharana fomba vaovao manintona hanatrarana ny sain'ireo olona zatra mampiasa teknôlôjia.

Amin'ny alalan'ny fampiasantsika ny fomba fiasan'ny Google dia tokony hampiasaintsika ireo tambajotran-tsolosaina aman-tapitrisany mba hanapariahana, amin'ny fomba aradalàna sy mendrika, ny hafatry ny Filazantsara amin'ireo izay mandany ora maro isan'andro eo anoloan'ny solosaina.

Tsy maintsy atao izany! Kanefa tsy maintsy ahenantsika koa ny asantsika!

Eny, tsy maintsy ahenantsika ny asantsika. Tsy maintsy "mijanona isika, fa ho hitantsika ny famonjen'i Jehovah" (jereo Eks. 14:13). "Izao no lazain'i Jehovah aminareo: Aza matahotra na mivadi-po ny amin'ireo olona betsaka ireo, fa tsy anareo ny ady, fa an'Andriamanitra;" (II Tantara 20:15).

"Miisatra avo folo heny ny asa noho ny fiezahan'ny olona hanatanteraka ny anjara asan'Andriamanitra amin'ny herin'olombelona voafetra" (Ev. 635).

"Ny famaranana ny asa dia hotanterahan'ny Tompo amin'ny fomba mahagaga, ary amin'ny fomba izay mifanohitra amin'ny paikadin'olombelona." "Ny fomba hampiasain'Andriamanitra dia haneho fa lzy no mifehy ny asa eo am-pelatanany." (Ev.

Fivadihan-kevitra
tsy nampoizina

Fiovam-pijery

Fampitandreman
a mikasika ny
herin'olombelona
voafetra

Ny fomba
mahagaga
hamitana ny asa
dia ny famelana
an'Andriamaitra
hiditra an-
tsehatra

118).

Teny fikasana

“Fa amin’ny fahatanterahana faingana no hanefan’i Jehovah ny teniny ambonin’ny tany.” (Rom. 9:28).

Rehefa voazava avokoa ireo fanohanan-kevitra rehetra dia ao amin’ny famaranana no amintinana izay rehetra voalaza sy anaovana ny antso hanao asa.

Isan-tsegôndra, isan’andro, dia misy olona roa maty, ary misy zaza efatra teraka. Noho ny fitomboan’ny isan’ny mponina ankehitriny dia miitatra ny asa fitoriana miandry antsika. Koa ahoana no fomba hahafahantsika manambara amin’ny mponin’ny tany rehetra fa ho avy tsy ho ela i Jesosy? Fantatsika ankehitriny ny tokony hataontsika.

Famerenana ilay fanambarana tany am-boalohany

Tsy maintsy resentsika ny olana ara-bola mba hahafahantsika mandroso. Ary tsy maintsy mikaroka fomba vaovao tanteraka isika hoenti-manatanteraka ny fitoriana ny filazantsara.

Famintinana ny hevitra fototra

Kanefa Andriamanitra dia tsy miantso antsika mba hitambesaran’ny adin-tsaina na hamono tena amin’ny asa, fa mba hanao izay tsara indrindra vitantsika.

Fampatsiahivana

Miantso anao Izy mba hiasa am-pahavitrihana eo amin’ny faritry ny tanim-boaloboka izay fantany fa toerana tsara indrindra hahafahanao miasa. Mampanantena Izy fa hanome ny hery sy ny fahendrena rehetra ilaintsika mba hahavitantsika tsara ny asantsika. Ary manome toky izy fa Izy ilay tsy mahalala tsi-fahombiazana no hiantoka ny fahatanterahan’ny fikasany.

Fampaherezana

Teny fikasana

Raha fanirianao ny hidera Azy noho ny fitiavany tsy miova mandrakizay sy noho ny famindram-pony amintsika, ary raha vonona ianao ny hanavao ny fanoloran-tenanao hanompo Azy amin’ny fonao manontolo sy ny sainao ary ny fanahinao manontolo, dia

Antso hanao asa

mangataka anao aho mba hiara-hitsangana
amiko mba hivavaka.

Ny tanjon'io lahateny io dia ny hanentana ny olona
hanavao ny fanoloran-tenany amin'ny fanompoana.
Ho fantatsika fa tratra ny tanjona raha mitsangana
izy ireo rehefa manao antso ianao, ary rehefa renao
amin'ny resaka atỳ aoriana fa nirotsaka tokoa
amin'ny asa izay niantsoan'Andriamanitra azy izy
ireo.

Ora maro no lany mba hanoratana toriteny
maharitra enina minitra! Naverina nosoratana
imbetsaka ireo fehezanteny sy paragrafy. Ary tena
mety ho voatery hanova ianao rehefa miroso
amin'ny dingana antsoina hoe fanatsarana farany,
satria indraindray ny teny izay toa tsara dia tsara
am-panoratana dia tsy dia tsara rehefa tononina.
Zavatra iray ny fanoratana. Fa zavatra iray hafa ny
fanatanterahana ny lahateny. Ireo mpilalao
sarimihetsika matihanina dia miantso izany hoe
“mahafehy ny lahatsoratra.” Amin'ny fanatontosana
horonan-tsary sy fandaharana amin'ny fahitalavitra
dia tsy maintsy atao tsianjery ny teny tsirairay ao
amin'ny lahatsoratra, ary tsy maintsy araka izay
nanoratana azy no anononan'ny mpilalao ny teny.
Amin'ny toe-javatra sasany dia tadidian'ny mpiteny
amin'ny tsipiriany ny hevitra ka ny fifanjohin-kevitra
no arahany tsara, fa ny teny ampiasainy kosa dia
izay mahavantana azy hamosahany izany hevitra
izany. Izany dia haneho ny lahateny ho avy ao am-
ponao sady misy hery ka hanintona kokoa ny
mpihaino noho ny famakiana na fanaovana tsianjery
ny teny tsirairay.

Indreto misy lafiny vitsivitsy tokony hotsaroanao eo
am-panatanterahanao ny lahateninanao.

Ambarao mazava sy amin'ny feo avo ny teny

Aoka hahay
handanjalanja eo
amin'ny
faharetany

Ny fampiharana
no hampivoatra
anao

Tadidio ny teny
tsirairay

Tadidio ny hevitra
rehetra sy ny
firindran'ny

Malalaka kokoa
ny fitenenana

Mitenena mazava

tsirairay ka na ny olona any amin'ny toerana lavitra ao amin'ny efitrano aza dia handre tsara anao. Mba hanaovanao izany dia mety ho ilainao ny hanindry kokoa ny renin-tsoratra sy hanokatra malalaka kokoa ny vavanao mba hivoaka tsara ny feonao. Raha mihidy vazana ianao rehefa miteny dia ho voakobona ny feo.

Raha misy fanamafisam-peo dia tohero ny fakampanahy hikasika sy hanitsy ny *micro*. Ny fanitsiana rehetra dia tokony hatao mialoha. Eo am-pitenenana dia ataovy mitodika mankeo amin'ny *micro* ny oronao ary somary ataovy miataka kely amin'ny *micro* ny vavanao. Azonao ahodina ny lohanao mba hifantohanao amin'ny olona amin'ny toerana samihafa ao amin'ny efitrano, kanefa kendreo mba ho akaikin'ny *micro* mandrakariva ny vavanao. Raha tazoninao ilay *micro* dia aza atao mifanitsy mivantana amin'ny vavanao izany fa ataovy somary mitanila kely. Izany dia mba hisorohana ny fidonan'ny rivotra amin'ny *micro* rehefa manonona ireo renin-tsoratra mitefoka toy ny “p” na “t” ianao. Ataovy mitodika amin'ny vavanao mandrakariva ny lohan'ny *micro* ary aoka ho eo amin'ny 7sm hatramin'ny 10 sm ny elanelany amin'ny vavanao; ialao ny feo mikasaosaoka vokatry ny fanetsiketsehana ny *micro* ao an-tànanao sy ny filalaovana ny tari-biny ao an-tànanao. Miaraha miasa mialoha amin'ny mpikirakira ny fanamafisam-peo mba tsy ho mafy loatra na mora loatra ny feo avy amin'ny fitaovana fanamafisam-peo.

Eo am-pamarananao ny fanatsarana farany dia tsarovy fa ny tanjonao dia ny hahatafita mazava ny

Fampiasana ny *micro*

Mitenena
mivantana ao
amin'ny *micro*

lalao ny feo
mitefoka amin'ny
micro

Fehezo ny
hafainganam-

hafatra amin'ny mpihaino. Raha miteny haingana loatra ianao dia tsy ho arak'izy ireo. Raha miteny miadana loatra ianao dia hiala an-daharana ny mpihaino sasany. Raha mitovy hatramin'ny voalohany ka hatramin'ny farany ny hafainganam-piteninao dia mety hatory ny olona sasany. Koa ovaovay ny hafainganam-piteninao mba hifanaraka amin'izay zavatra lazainao. Azonao atao koa ny manonona ny teny sasany amin'ny feo avo kokoa mba hanasongadinana ny fiovaovana, kanefa ialao ny fiovana tafahoatra. Ovaovay ny feonao sy ny hamafiny ary aza hadion ny miato tsindraidray mba hampilentika tsara ny hafatra ao an-tsain'ny mpihaino.	pitenenana
Anisan'ny fiomanana ilaina ny fakanao an-tsaina ny tenanao manatanteraka ilay lahateny. Raha misy tahotry ny tsy hahomby na tsy hoheinoina ao an-tsainao dia tsy afaka hamoaka hevitra tsara ianao. Fa raha alainao sary an-tsaina fa mizotra tsara ny famelabelaranao dia halalaka ny sainao hanatanteraka izany sary tsara ao an-tsainao izany. Minitra vitsy mialoha ny hitenenanao dia mandehana amin'ny toerana mitokana ary mijere fitaratra. Misefoa lalina imbitsivitsy ary ampitoneo ny fanahiana rehetra, dia mifantoha amin'ny tanjonao amin'ny fanandratana vavaka mba ho voakasiky ny hafatra entinao avokoa ny tsirairay amin'ny mpihaino.	Ovaovay ny hamafin'ny feo
Rehefa mitsangana hiteny ianao, dia miatoa kely aloha ary jereo ny mpanatrika. Jereo anaty masony ny olona sasantsasany, ary manomboha miteny amin'izy ireo am-patokiana sy hafanam-po. (Efa nataonao tsianjery ny fehezanteninao voalohany, ka aza miondrika mamaky dieny am-boalohany).	Miato mba hanasongadinana hevitra
	Fiomanana ara-tsaina
	Fiseho matihanina
	Tsy maintsy mivavaka
	Mifandraisa amin'ny mpanatrika

Mitsikia ary aoka hihetsika tsotra tsy terena ny tãnanao eo am-pitenenana; ampitomboy hery ny hafatra ka hizotra tsikelikely hatramin'ny faratampony any amin'ny famaranana.

Izany toromarika izany dia azo ampiharina rehefa hanao lahateny arak'asa ianao, na fivoriana aratsôsialy, na mampianatra ny Leson'ny Sekoly Sabata. Angamba tsy hanana ora maro hanaovana fanazaran-tena ianao, fa arakaraka ny hanaovanao fampiharana no hampivoaranao ny fomba fiasanao amin'ny fanomanana. Na izany aza, dia ho hitanao fa amin'ny ankapobeny dia arakaraka ny anokananao fotoana sy ezaka betsaka hanoratana sy hanatsarana ny lahateninao no hahombiazanao bebe kokoa.

Ho mora kokoa ny hanatraranao ny tanjonao amin'ny lahateny na fampianarana Baiboly ataonao raha toa ka amin'ny fomba mandresy lahatra no andaharanao ny hevitra ampiasainao. Midika izany fa ho mora amin'ny olona ny hamaly ny antsonao raha amin'ny fomba mety no anehoanao izany.

Manehoa fanohanana-kevitra maromaro voamarina, mialoha ny hanoloranao hevi-baovao. Izany fifanjohin-kevitra manaraka lôjika izany dia manomana ny sain'ny olona hanaiky ilay hevi-baovao harosonao aminy.

Arak'izany dia nivavaka tany amin'ny synagoga i Jeosy isan-tSabata, ary nitandrina ny Sabata i Paoly apôstôly, taona maro taorian'ny nitsanganan'i Jesosy tamin'ny maty sy niakarany any an-danitra, ary koa tsy misy fanambarana mihitsy ao amin'ny Baiboly fa ny Alahady no solon'ny Sabata ho andro fiankohofana, noho izany dia izay nataon'i Jesosy no tokony hataontsika koa. Tokony hitandrina ny Sabata isika satria andro nohamasinina izany, ary hiankohoka amin'Andriamanitra mandritra izany andro

Omany mialoha
ny fivoarana
tsikelikely

Ny fanomanana
tsara dia antoka
ho amin'ny
fahombiazana

Fifanjohin-kevitra
mandresy lahatra

Manaraka lôjika

izany

Raiso am-panajana ny hevitra mifanohitra amin'izay tohananao. Tsy mahasoana anao ny fanoheranao am-pasiahana ny mpanohitra anao na ny olona tsy mitovy hevitra aminao. Mety hankasitraka ny fihetsikao ireo tia miady hevitra, kanefa tsarovy fa ho mora miova ny fankasitrahana azonao amin'izany. Maro amin'ireo miantsoantso hoe "Hosana" ny Alahady no hanao hoe "Homboly" ny Zoma!

Tsara lavitra kokoa ny miezaka mamabo ny fanajan'ireo mpanohitra anao amin'ny alalan'ny fihetsikao feno fanajana sy fitsinjavana azy ireo, toy izay manao teny izay hampifanohitra sy hahatezitra azy ireo.

Na dia tsy voatonona mivantana ao amin'ny Testamenta Vaovao aza ny teny hoe "Alahady," dia imbalo voatonona kosa ny hoe "Andro voalohany amin'ny herinandro." Amin'ireo valo ireo dia ny andininy ao amin'ny Asa 20:7 no hita fa maneho porofo mivaingana indrindra fa nanao fotoam-pivavahana tamin'ny andro Alahady ireo kristiana tamin'izany andro izany.

Fanehoana am-panajana ny hevitra manohitra ny hevitra tohananao

"Ary tamin'ny andro voalohany amin'ny herinandro, rehefa niangona hamaky mofo izahay, Paoly dia nitori-teny taminy, fa nikasa handeha maraina izy; dia naharitra nitori-teny mandra-paha-mamatonalina izy."

Ho an'ireo izay mihevitra fa io andininy io no porofo fa tokony hivavaka amin'ny andro Alahady isika, dia apetrako am-panajana ny fanontaniana hoe: Moa ve mavesa-danja kokoa io andininy io raha mitaha amin'ny ohatra nasehon'i Jesosy imbetsaka fa nitandrana ny Sabata izy?

Raha eny no valin-teninao, dia araho izay maharesy lahatra ny feon'ny fieritreretanao. Fa raha tsia kosa, dia miangavy anao aho

mba handinika fa ny fanovana ny andro fiankohofana avy amin'ny Sabata ho Alahady dia tsy voaporofa ara-Baiboly.

Mitanisà tenin'olona manam-pahaizana hanohanana ny hevitrao. Mikaroha fanambarana nataon'olona fanta-daza sy hajain'ny rehetra, eny fa na dia ireo mifanohi-kevitra amina aza, ary ampiasao izany mba hanamarinana ny hevitra arosoanao.

Asehoy ny tombontsoa avy amin'ny fanarahana ny hevitra arosoanao, kanefa aza dokafana be loatra izany. Asehoy ny voka-dratsin'ny tsy fanarahana ny hevitra atolotrao. Kanefa aza itarina be loatra ny lafy ratsiny andrao dia hahatsiaro ho fetsifetsena ny mpihaino anao.

Tenin'olona
manam-
pahaizana

Asehoy ny
tombontsoa raha
ampiharina ilay
hevitra, sy ny voka-
dratsy raha tsy
ampiharina

Manehoa fatokiana

Manehoa faharesen-dahatra eo am-pitenenana. Raha ianao aza toa tsy resy lahatra amin'izay lazainao, dia tsy hatoky anao ny hafa.

Zarao ny fanandramanao ary ambarao ny fanandraman'ny hafa mba hanehoanao ny fahamarinan'izay lazainao.

Ny tsara indrindra ao amin'ny olona no entano.

Mikendre tanjona ambony sy fenitra mendrika izao anefa no tandremo: Ny olona dia tsy tia fetsifetsena. Ary tsy misy kristiana izay entanin'ny fitiavan'i Kristy ka hiezaka hametsifetsy ny hafa. Noho izany, ny fahalalana momba ny fomba fandresen-dahatra dia tsy tokony hampiasaintsika raha tsy amin'izay hahasoa indrindra ny hafa. Ary koa, ny fahamarinana dia sarobidy indrindra ka mendrika ny hozaraintsika amin'ny fomba tsara sy mazava indrindra!

Milazà
fanandramana
miavaka
Fenitra ambony

Ry Ray mpamindra fo ô, omeo fahendrena aho mba hahazako manomana lahateny mirindra sy

Izy no

mifantoka amin'ny tanjona ka hahakasika ny fon'ireo mpihaino ahy. Mangataka ny fahasoavana aho mba hanampy ahy hampivoarako ny fahaizamanaoko eo amin'ny fanehoako hafatra izay hanaliana ny mpihaino. Ary mangataka aminao aho mba ho haiko ny hampiasa ireo fomba fandresen-dahatra hizarako ny fahamarinana amin'ny fahatsarany rehetra, ho voninahitry ny Anaranao. Amin'ny Anaran'i Jesosy Kristy Tompo. Amena.

loharanon'ny
fahaiza-mikaroka

TADIDINAO VE IZAY NIANARANAO?

1. Tsara ny lahateny atao rehefa

---

2. Inona no azonao atao mba hahazoanao antoka fa mifanentana amin'ny mpihaino anao ny hafatra ambaranao?

---

3. Ahoana no hahalalano raha nahomby ny lahateninao na tsia?

---

4. Eo am-panatsarana ny lahateninao mandritra ny fanomanana dia inona no tsy maintsy ataonao?

---

5. Rahoviana no tokony hampiasaina ny fomba fandresen-dahatra?

---

6. Fanontaniana fampieritreretana: Inona no fanovana tokony hataonao mba hanatsaranao ny fanomananao ny lahateninao sy ny fomba fanatanterahanao azy?

Valin'ireo fanontaniana ao amin'ny pejy 59

1. Ny mpihaino dia manaraka am-pahalianana ny hevitra mahaliana atolotry ny mpiteny mahay.
2. Ampifanaraho amin'ny zavatra mahaliana sy ilain'ny mpihaino ny tanjonao.
3. Mametraka tanjona mazava sy azo tratarina hamantaranao raha mifanaraka amin'ny tanjona kendrenao ho an'ny mpiaino ny fihetsika asetriny.
4. Mitenena mazava. Ampiasao araka ny tokony ho izy ny *micro*. Ovaovay ny hafainganam-pitenenana sy ny hamafin'ny feo. Ovaovay ny lantom-peo. Miatra tsindraindray mba hientika tsara ny hevitra.
5. ampiasao amin'izay mahaso indrindra ny mpihaino ny fomba fandresen-dahatra, fa tsy hoentina hametsifetsena na ho an'ny tombontsoan'ny tenanao na oviana na oviana.
6. Mariho ny isa sahaza ny fahaiza-manao amin'ireto sehatra manaraka ireto:

Fisafidianana ny lohahevitra sy fametrahana tanjona

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fanoratana sy fanatsarana ny lahateny

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fampiasana fomba fandresen-dahatra sahaza

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

Fanatanterahana ny lahateny

Ambany 1 2 3 4 5 Ambony

FIFAMPIRESAHANA MANAHIRANA

Noho ny tsi-fahatanterahan'ny olombelona dia tsy azo ialana ny resaka manahirana. Indraindray, noho ny andraikitrao dia tsy maintsy atrehinao ny fifampiresahana amin'olona iray mikasika toe-javatra manahirana, ary indraindray dia tojo resaka manahirana ianao na niomana ho amin'izany na tsia. Raha misy fotoana tena ilana indrindra ny toe-tsaina sy fihetsika voambara ao amin'ny toka 1 sy 2 dia amin'ny fifampiresahana manahirana. Ary raha misy fotoana tena ilantsika ny fanampian'ny lanitra indrindra, dia rehefa mifandray amin'olona tezitra, kizintina, mpanakiana, na mpanjakazaka. Matetika i Jesosy no nanaovan'olona teny mahery. Ny fahatoniana sy fifehezan-tena nasehony dia noraisiny avy amin'ny fifandraisany tamin'ny Rainy.

Ny fanahy izay tia an'Andriamanitra dia ho afaka hijoro manoloana ny fanambaniana na herisetra na fanilikilihana, satria efa niaretan'ny Mpamonjy avokoa izany. Tsy ho sorena izy na ho kivy manoloana ny zava-tsarotra, satria i Jesosy dia tsy mba solafaka na kivy (2MCP 631).

Ny olona izay manana an'Andriamanitra ho sakaizany sy mpanampy azy dia afaka miharitra

HEVI-DEHIBE

Tsy azo ialana
ny fifandonana

Fihetsika
mendrika sy
feno fanajana

Fahatoniana na
anaovana teny
mahery aza

<p>fanilikilihana sy fanararaotana ary fanenjehana maharitra. Noho ny fahasoavana izay zarain'i Kristy dia hazoniny ny finoany sy ny fatokiany an'Andriamanitra na dia ao anatin'ny fisedrana mivaivay indrindra aza. Ny fandresen'ny finoana kristiana dia ny miharitra sy mijoro; ny milefitra mba hamaboana (LP 300).</p>	
<p>Arak'izany, ny dingana voalohany dia ny fifandraisantsika amin'Andriamanitra isan'andro mba ho vonona handray ny fanampian'ny lanitra isika amin'ny fotoana ilantsika izany.</p>	<p>Mifandraisa isan'andro amin'ny lanitra</p>
<p>Ny dingana faharoa dia ny fahatakarana tsara ny maha-olona manana ny maha-izy anao manokana anao. Zanak'Andriamanitra isika, printsy ao amin'ny lapan'llay Mpanjakan'ny voahary manontolo isika. Na toy inona na toy inona fanararaotana atao amintsika dia tsy hanova izany fahamarinana kanto indrindra izany.</p>	<p>Fitiavana mahagaga</p>
<p>Anakandriamasony isika ary fitiavana mandrakizay no itiavany antsika. Tsy misy na inona na inona mihatra amintsika raha tsy noho ny alalana avy Aminy. Mikarakara antsika lzy, toy ny hoe amintsika tsirairay no ifantohan'ny fitiavany manontolo.</p>	
<p>Fanirian'Andriamanitra ny tsy hananantsika toe-tsaina manambony tena, matoky tena loatra, matoky loatra ny fahaizantsika. Etsy ankilany dia faniriany ny tsy hanambaniansika ny tenantsika. Tiany raha manana fahatsapana madio sy voalanjanja ny tombam-bidintsika isika, fahatakarana mazava ny maha-isika antsika sy izay azontsika tratarina amin'ny alalan'ny herin'ny fahasoavany.</p>	<p>Manambony tena</p>
	<p>Manambony tena</p>
	<p>Fahatakarana marina ny maha-izy ny tena</p>
<p>Raha manana izany fahatsapana mafy orina ny tombam-bidintsika izany isika, dia ho afaka kokoa hijoro manoloana ny fanakianana mivaivay. Ny dingana fahatelo dia ny mivavaka ho an'ilay olona.</p>	

Mety tsy ho fantatsika ny tantaran'ny antony namapalahelo azy ka nahatonga azy haneho haratsiam-panahy, na izay zavatra mitambesatra ao am-pony. Na izany aza dia azontsika atao ny mangataka amin'Andriamanitra mba hahazantsika mampiasa ny hery miasa mangina ananantsika hanazavana sy hampaherezana ny fanahy izay ezahan'i Satana rombahana. Raha manana izay fomba fijey tsara momba ilay olona izany isika, sady maniry hamoha ny tsara indrindra ao am-pony, dia hanana fiadanana sy fahavononana hiatrehana ilay fifampiresahana manahirana.

1. Hanao ny ezaka rehetra aho mba hahatakarako ny fomba fijerin'ny olona mifampiresaka amiko. Mba hanatanterahana izany dia azonao ampiasaina ny teny toy izao: “Miangavy anao aho mba hanampy ahy hahatakatra kokoa ny tianao hambara.” “Tiako hamarinina raha azoko tsara ny hevitra nambaranao...” (dia avereno lazaina ny hevitra nambarany). “Tiako ho azo kanefa mbola tsy azoko tsara ny tianao hambara, azonao lazaina amin'ny fomba hafa ve izany?” “Tiako ho azo antoka fa azoko tsara ny fomba fijerinao, izany hoe ny tianao hambara dia...”

Ny tranga tsara indrindra dia ahitana ny andaniny sy ankilany samy miezaka mba hifankahazo tsara ny resaka, kanefa amin'ny ankapobeny dia tsy izany no zava-miseho. Koa aza miantehitra amin'ny fiheverana hoe miezaka hahatakatra ny toerana misy anao ny ankilany. Na izany aza dia tsara ihany ny ilazana hoe: “Azoko atao ve ny mangataka anao mba hihaino indray ny fomba fijeriko?” na “Ahoana no fahazoanao ilay nolazaiko teo?”

Fahatakarana
tsara

Fifandanjana
eo amin'ny
fampiasana ny
fotoana

2. Kendreko mba hitovy ny fotoana itenenanay.

Mba hanatanterahana izany dia azonao atao ny mangataka fifanarahana amin'ny fanombohan'ny resaka, na azonao atao koa ny miteny hoe: "Efa elaela izay ianao no niteny, mba avelanao hiteny indray ve aho?" na "Izany nambarako izany no fomba fijeriko ilay toe-javatra, mba ahoana kosa ny fijerinao?" Afaka manamafy kokoa ny fangatahana ianao, amin'ny hoe: "Tsapako fa tsy omenao fahafahana hiteny mihitsy aho. Miangavy anao aho mba hihaino ny tiako holazaina." Na: "Tsapako fa isaky ny miezaka miteny aho dia tapahanao ny teniko. Afaka omenao minitra vitsy ve aho hanazavako ny fomba fijeriko?" Raha tsy miteny na inona na inona ilay olona dia azonao atao ny miteny hoe: "Tsapako fa zava-dehibe ny hilazanao amiko ny fomba fijerinao momba izany, kanefa tsy niteny firy ianao hatreto. Inona no azoko atao mba hamparisika anao kokoa hilaza ny hevitrao?"

Manaja   sy
mifehy   ny
resaka
mivaona

3. Hajaiko ny fahatsapana ao amin'ny olona mifampiresaka amiko.

Matetika dia tezitra na malahelo ny olona rehefa misy hevitra mifanohitra amin'ny azy. Ary rehefa ny fihetseham-po no mibahana dia sarotra ny mandroso mankamin'ny vahaolana.

Fehezo mandrakariva ny tenanao ary aza avela hampisafoaka ny fihetseham-ponao ny toe-javatra na ny olona mifampiresaka aminao. Manarak'izany dia tokony hekenao am-panajana ny fahatsapana ao amin'ilay olona. "Malahelo ianao noho ny tsy fitoviako hevitra aminao satria resy lahatra ianao fa ny fomba fijerinao no marina." "Malahelo mafy ianao satria tsapanao fa tsy manohana ny tetik'asanao ahoh." "Tezitra mafy ianao satria araka ny fijerinao dia miezaka manararaotra anao aho."

Raha manao teny mahery aminao ilay olona dia zava-dehibe ny hiarovanao ny tenanao amin'ny alalan'ny teny hoe: "Miangavy anao aho mba hampitsahatra ny fanambaniana ahy." "Mivaona izany fanamarihanao izany." "Tsy tokony hanambany ahy toy izany ianao." "Azontsika atao ve ny miala amin'ny fifandranitana ka mifantoka amin'ny tena olana?" Ny fijoroanao toy izany dia anehoanao fa tsy hanaiky horahonana na hambaniana ianao. Rehefa nikasi-tanana an'i Jesosy ilay miaramila, dia hoy Izy: "Raha niteny ratsy Aho, ambarao izay ratsy; fa raha tsara ihany kosa, nahoana no dia mamely Ahy ianao?" (Jaona 18:23). Marina fa amin'ny toe-javatra sasany dia mety ny "manolotra ny takolaka ilany," kanefa tsy mitondra soa ho an'iza na iza ny famelanao ny hafa "hanosihosy ny momba anao manontolo" raha toa ka valin-teny maneho fijoroana dia ampy hanarenana ny toe-javatra.

4. Managataka fiatoana kely aho raha mikatso ny fifampiresahana. Tsara ny mampiato kely ny fifampiresahana raha toa ka be loatra ny fihetseham-po na tsy mandroso mihitsy ny resaka. Ny fangatahana fampiatoana ny resaka dia tsy tokony hatao mba hahazoanao tombon-tsoan'ny tenanao manokana. Ny tanjona dia ny hahafahan'ny andaniny sy ankilany mitony sy mandinika ny zava-niseho, ary mba handinihana fomba hamahana ny olana. Azonao atao ny miteny hoe: "Angamba tsara raha misintaka kely aloha aho mba hisaintsaina." "Toa tsy dia mandroso izany resatsika izany, koa andeha haato kely aloha izany dia tohizana indray afaka antsasak'adiny." "Mila miato kely aloha isika ary mitony. Tohizantsika indray afaka folo minitra."

5. Mifantoka amin'ny famantarana sy fahatakarana ny olana aho. Mahavariana ny

Fotoam-
piatoana

Saina mazava

mandinika fa ny ankamaroan'ny olona dia mandany fotoana mamantatra hoe iza no manana ny marina ary iza no diso, fa tsy miezaka mamaha olana. Anisan'ny antony iray mandany fotoana koa ny fitsambikinana mankamin'ny lohahevitra hafa kanefa tsy noezahina hovahana ny teo aloha. Be dia be ny fotoana sy hery lany amin'ny fitanisana ny zavatra mampalahelo sy nandratra tamin'ny lasa ka tsy manam-potoana sy hery hamahana ny olana ankehitriny intsony izy ireo. Anisan'ny olana koa ny fifandirana mikasika izay voalaza fa tsy miezaka manakatra ny hevitra tiana hambara. "Andeha hatsahatra ny fifandirana mikasika ny hoe iza no marina sy diso, ka hanomboka hikaoka vahaolana." "Azontsika atao ny manao lisitr'ireo zavatra tokony hodinihantsika, dia horesahantsika izany any aoriana, fa ankehitriny dia andeha aloha isika hifantoka amin'ny..." "Fantatro fa samy nanao teny sy fihetsika nampalahelo ny andaniny sy ankilany isika tamin'ny lasa, ary maneninta ny amin'izany aho, ary inoako fa ianao koa. Tokony hovahantsika tsirairay ireny olana ireny ary avy eo dia havalontsika any amin'ny lasa, kanefa ankehitriny, raha sitrakao, dia andeha ity olana maika ity aloha no hovahantsika." "Tsapako fa mety ho azo raisina amin'ny heviny hafa ny teniko teo, kanefa ny tena tiako holazaina dia... Sitrakao ve raha izany no horesahantsika?"

Raha mifanaraka ny roa tonta ka mahita teny folo hoenti-manoritra mazava ny olana dia efa eo antsasada-lan'ny famahana olana izy ireo. Tena mitaky ezaka be ny fanatanterahana izany satria ny olona dia samy manana ny fomba fijeriny manoloana ny olana iray. Raha manam-piniavana sy fahavononana anefa dia azo atao ny mamaritra ny olana, na tsy mitovy aza ny

fomba fijery.

6. Hanao ny ezaka rehetra aho mba hahitana vahaolana mety.

Vahaolana
mety amin'ny
tsirairay

Rehefa mifanohitra ny tombontsoan'ny olona roa dia sarotra ny mahita vahaolana mety amin'ny tsirairay. Eto amin'ity tranga manaraka ity dia tsy mifanaraka ireto mpivady hoe iza no hamiasa ilay fiara tokana iombonan'izy ireo.

Ny lahy te hampiasa ny fiara mba handehanany mankany amin'ny namany mandritra ny tontolo andro, kanefa ny vadiny dia te hampiasa ny fiara hoentiny miantseha mandritra ny tontolo andro ihany koa, vahaolana efatra ihany no azon'izy ireo ampiharina manoloana izany filana mifanohitra izany. Na ny lahy no mampiasa ny fiara dia ny vavy mandefitra. Na ny vavy no mampiasa ny fiara dia ny lahy mandefitra. Na samy tsy misy mampiasa ny fiara izy mivady. Na mifanaraka izy mivady dia mifandimby mampiasa ilay fiara mandritra ny tapak'andro avy.

Indreto misy fomba azo amahana ny olona toy izany: “Efa nampiasa ny fiara aho tamin'ny herinandro koa anjaranao indray izao.” “Raha izaho no mampiasa ny fiara amin'ity indray mitoraka ity dia anjaranao indray amin'ny manaraka.” “Andeha hataontsika antspakaka hoe izay no hampiasa ny fiara.” “Ho setrin'ny fampiasako ny fiara anio dia homeko .... ianao/ny hataoko dia izao...” “Ampiasao aloha ny fiara anio maraina, ary mandritra izany fotoana izany aho dia hitady zavatra hatao.”

7. Hanitsy am-pitiavana aho raha inoako fa diso hevitra ny olona mifampiresaka amiko. Mora kokoa ny mitady vahaolana rehefa misy fahadisoana nataon'olona iray noho ny manatanteraka ny asa

sarotra mananatra azy. Kanefa amin'ny maha-mpitarika kristiana anao dia mety ho voatery hananatra ny olona izay hitanao fa mania ianao.

Na oviana na oviana dia tsy nanao marimaritra iraisana tamin'ny ratsy i Jesosy mba hisian'ny fiadanana. Ny fony dia vontom-pitiavana ho an'ny taranak'olombelona rehetra, kanefa na oviana na oviana dia tsy noleferiny ny fahotan'ny olona. Sakaiza akaiky loatra ny olona izy ka tsy hainy ny nangina raha nahita azy ireo nizotra tamin'ny lalana izay nankany amin'ny fahaverezan'ny fanahiny (DA 356).

Mazàna ny firesahana mitokana amin'ilay olona nanao fahadisoana, amin'ny toe-tsain'i Kristy, dia hamaha ny olona. Manat'ona ilay olona mania, amin'ny fo feno ny fitiavan'i Kristy sy fahavononana hahatakatra ny toerana misy ny hafa, ary katsaho ny fomba hanarenana ny olona. Mifampiresaha aminy am-pahatoniana sy amin'ny feo malefaka. Aoka tsy hisy tenim-pahatezerana hivoaka ny vavanao. Ny fomba fiteninao dia aoka hanetsika ny fahaizamandanjalanja tsara ao amin'ilay olona (GW 499).

Ny fandinihan-tena lalina dia tena ilaina mialoha ny hanatonana ny mpanota mania iray. Tsy maintsy ataontsika azo antoka tanteraka fa tsy faniriana avy amin'ny maha-olombelona na fahazarana arak'asa fotsiny no manosika anao. Tsy maintsy miankohoka eo anatrehan'Andriamanitra isika mba handinihantsika ny tenantsika andrao misy vatan-kazo eo amin'ny masontsika mialoha ny hanesorantsika ny sombin-kazo eo amin'ny mason'ny hafa. Tsy maintsy mitolona ambavaka isika mba handray ny fitarihan'ny Fanahy Masina izay hanampy antsika hahafantatra ny fotoana sarobidy mety hihainoan'ilay olona sy hamaliany ny antsontsika. Ary tsy maintsy mangataka amin'Andriamanitra ny teny sy fihetsika mety isika mba tsy hanafintohina tsy amin'antony ilay olona tiantsika hampiana.

Fiomanana
tsara

Ry Ray be fitiavana ô, mangataka ny herin'i Jesosy aho mba hahazakako ny teny mahery sy fanakianana mety hataon'ny hafa amiko. Mila ny fahendren'i Jesosy aho mba hahazakako mamaha ireo zava-tsarotra mipoitra eo amin'ny fifandraisako amin'ny hafa. Ary mila ny fo be fangorahan'i Jesosy aho mba hitiavako ny hafa ka hahafahako maneho amin'ny hafa ny fomba fijeriko mikasika ny olany sy ny zava-manahirana azy. Mangataka Aminao aho mba hamolavola ny toetrako ho voninahitry ny Anaranao. Amin'ny Anaran'i Jesosy. Amena.

Loharanon-kery
tsy mety ritra

TADIDINAO VE IZAY NIANARANAO?

1. Inona no fiomanana tokony hataonao mialoha ny hiatrehanao fifampiresahana manahirana?

---

2. Mitanisà dingana fito azonao tanterahina mba hahombiazanao eo amin'ny fiatrehanao fifampiresahana manahirana.

---

3. Inona koa no zavatra hafa azonao tanterahina mba hanamorana ny fifampiresahana manahirana?

Valin'ireo fanontaniana ao amin'ny pejy 68

1. Fifandraisana isan'andro amin'Andriamanitra. Fahatakarana mazava ny maha-izy ny tena. Fivavahana ho an'ilay olona.
2. - Hanao ny ezaka rehetra aho mba hahatakarako ny fomba fijerin'ny olona mifampiresaka amiko.
  - Kendreko mba hitovy ny fotoana itenenanay.
  - Hajaiko ny fahatsapana ao amin'ny olona mifampiresaka amiko.
  - Managataka fiatoana kely aho raha mikatso ny fifampiresahana.
  - Mifantoka amin'ny famantarana sy fahatakarana ny olona aho.
  - Hanao ny ezaka rehetra aho mba hahitana vahaolana mety.
  - Hanitsy am-pitiavana aho raha inoako fa diso hevitra ny olona mifampiresaka amiko.
3. Mampiasa teny vitsy voafantina tsara mba hanehoana ny hevitrao, ny filanao sy ny safidinao.

Fadio ny mapiasa "teny mandranitra" na fomba fiteny izay mampitroatra ny fihetseham-po.

Fantaro sy asongadino ny sehatra ifanarahana.

Manehoa fankasitrahana marina rehefa milaza teny na manao fihetsika tsara ilay olona mifandray aminao.

Mety ho ilain'ny olona ny “maka saina” kely mialoha ny hahafahany mifampiresaka tsara.

Aza raisina ho mikendry anao manokana ny fanoherana ny hevitrao.

FEHINY

Teo am-pianaranao ireo lesona ao amin'ity boky ity dia angamba nahatsapa ianao fa misy fanovana tokony hataonao eo amin'ny fiteninao sy ny fihetsikao. Ny fiovana madinika indrindra vitanao eo amin'ny fomba fifandraisanao amin'ny hafa dia tsara lavitra noho ny fikasana goavana indrindra kanefa tsy tanterahina. Koa manàna fikirizana eo amin'ny fiezahanao hanana fahazarana tsara vaovao.

Anisan'ny fomba tsara indrindra handrisihanao ny tenanao hampivoatra ny fahaiza-manaonao dia ny fihainoanao tsy tapaka ny fanamarihana ataon'olona atokisanao. Ny toroheviny sy ny fanohanany dia hankahery anao handroso lavidavitra kokoa.

Maro ireo boky sy fitaovam-pihofanana tsara izay hanampy sy hitari-dàlana anao eo amin'ny fampivoaranao ny fahaizanao mifandray amin'ny hafa. Ary izao no tsarovy mandrakariva: Manatona Ilay Loharanon'ny Fahendrena fa handrotsaka fitahiana be Izy raha mangataka Aminy ianao.

Ny herin'ny teny dia talenta izay tokony hampitomboina am-pahatokiana. Amin'ireo fanomezam-pahasoavana rehetra

nomen'Andriamanitra antsika, dia io no mitondra fitahiana be indrindra. Amin'ny alalan'ny feo no andresentsika lahatra sy anazavantsika hevitra, amin'ny alalany no ivavahantsika sy iderantsika an'Andriamanitra, ary amin'ny alalany no anambarantsika amin'ny hafa ny fitiavan'ny Mpamonjy. Koa zava-dehibe indrindra ny hicolokoloantsika azy mba ho fitaovana mahomby fanaovan-tsoa.

Amin'ny alalan'ny fiezahana tsy tapaka dia azon'ny tsirairay atao ny mamaky teny amin'ny feo mazava, manonona tsara sy mazava ny teny ambara, amin'ny feo avo sy amin'ny fomba manentana. Raha manao izany isika dia hampitombo tokoa ny fahombiazantsika amin'ny maha-mpiara-miasa amin'i Kristy antsika.

Aoka ho amin'ny fomba mamoha ny fisainana sy mahakasika ny fo no anononana ny teny. Tokony ho miadana, mazava sy mendrika ny fitenintsika, kanefa koa amin'ny hafanam-po izay takian'ny maha-zava-dehibe ny hafatra torina (COL 335, 336).

BOKY NAMPIASAINA

Bolton, Robert. *People Skills: How to Assert Yourself, Listen to Others, and Resolve Conflict*. New York: Simon & Schuster, 1979.

Carkhuff, Robert R. *The Art of Helping*. Amherst, MA: Human Resource Development Press, 1983.

Chapman, Robert L. Ed. *Roget's International Thesaurus*. New York: HarperCollins Publishers, 1992.

Donaldson, Les. *Conversational Magic*. West Nyack, NY: Parker Publishing Company, 1981.

Dunn, Susan. *Ten Sure-Fire Ways to 'Make' Conversation*.
<http://www.christianmommies.com/just-for-moms/ten-sure-fire-ways-to-make-conversation>

Gabor, Don. *How to Start a Conversation and Make Friends*. New York: Simon & Schuster, 1983.

Krannich, Caryl R. *101 Secrets of Highly Effective Speakers*. Manassas Park, VA: Impact Publications, 1998.

Miller, William R., & Jackson, Kathleen A. *Practical Psychology for Pastors*. Engelwood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1995.

Mills, Harry. *Artful Persuasion: How to Command Attention, Change Minds, and Influence People*. New York: American Management Association, 2000.

Seglin, Jeffrey L. & Edward Coleman. *The AMA Handbook of Business Letters*. New York: American Management Association, 2002.

Sherwood, Kaitlin D. *A Beginner's Guide to Effective Email*.
http://www.webfoot.com/advice_email.top.html

White, Ellen G. *Counsels on Health*. Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1951.

_____. *Christ's Object Lessons*. Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, n.d. 75

_____. *Colporteur Ministry*. Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1953.

_____. *Desire of Ages*. Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1940.

_____. *Evangelism*. Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1946.

_____. *Fundamentals of Christian Education*. Nashville: Southern Publishing Association, 1923.

_____. *Gospel Workers*. Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1920.

_____. *Sketches From the Life of Paul*. Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1974.

_____. *Mind, Character, and Personality*. Nashville: Southern Publishing Association, 1977.

_____. *Selected Messages*. Washington, DC: Review and Herald Publishing Association, 1958.

_____. *Steps to Christ*. Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association n.d.

_____. *Testimonies for the Church*, vols. 2 & 5. Mountain View, CA: Pacific Press Publishing Association, 1943.

Worth, Richard. *Webster's New World Business Writing Handbook*. Indianapolis, IN: Wiley Publishing, 2002.

Write Better, Speak Better. Pleasantville, NY: Reader's Digest Association, 1972.